

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Rhinoplasztika.

Budapest, október 19.

(v.) A szabadelvűpárt béke-dossierja ismét lezárult. Immár másodszer. De véglegesen még most sem. Az utolsó szövegezést a tapasztalásokon okult kilences-bizottság későbbre halasztotta. Akkorára, amikor meglesz a kiszemelt, vagy designált, vagy kinevezett kormányelnök. Ez lejön aztán a maga programjával, mely ha megegyez a bizottság munkálatával, akkor az utóbbinak mostani szövege végleges szöveggé nevezetik ki, ha pedig további simítás szüksége mutatkozik, akkor még játszva elvégezhető a simítás — persze nem a kormány programján, hanem a kilences-bizottságén. A korona így egészen nyugodt lehet. Felfogásának érvényesítése számára a szabadelvűpárt nyitva tartja a sörömpöt.

Meglesz-e tehát valahára a rég áhitott összhang a korona és a többség között? A külső jelek szerint meg. Mert hiszen Tisza István és Andrássy Gyula, akiket maga ő felsége avatott be a korona álláspontjába, boldogan hozzájárultak a pártprogram legújabb, félig végleges szövegéhez. Arról tehát, amit ők elfogadtak, a történet után bizvást feltehetni, hogy a koronánál nem fog ellenzésre találni. Hacsak mialatt idelelt a program új formáját főzték, odafent meg nem változott ismét az irányadó körök gusztyusa. A magyar közvélemény úgy van a bécsi tényező hangulatával, mint a kilences-bizottság a saját programjával: a legnagyobb foku óvatosságot tartja szemé előtt.

Beckék és Koerberék nagyon szeszélyes uraknak bizonyultak: holnap mindig megmáslították azt, amit tegnap elfogadhatónak találtak. Evés közben nőttön-nőtt az étvágyuk. Látva, hogy a szabadelvűpárt hátrál, ők egyre merészebben nyomultak előre. Az ördög se csodálná hát, ha a visszavonulási vonal, amelyet a többség programjának szerzői legújában is nyitva tartottak a maguk számára, arra ösztökélné a magyar törvényhozás bécsi gyámjait, hogy sokallván azt, amit tegnap vállaltak, vagy keveselvé az, amit a többség engedett, megint újabb követelésekkel lépjenek fel. Benünkét ez a fordulat sem lepne meg. Mert mi Beckéknek és Koerberéknek kötve sem hiszünk. Akkor sem, ha őket kötözik meg; akkor sem, ha minket kötöznek meg.

De a szabadelvűpárt még hisz. Kötve hisz bennük, de úgy, hogy magamagát költözi meg. Ad egy programot, amely egyelőre senki mást nem kötelez, csak a szabadelvűpártot. Mert amiről ez a párt már lemondott, azt többé nem követelheti; amiben már engedett, azt többé vissza nem szivhatja; amit már elfogadott, azt többé vissza nem utasíthatja. De am azok odafent visszautasíthatnak, visszaszívhatnak és követelhetnek mindent. A programban, amely nem az övék, felfedezhetnek minduntalan újabb és újabb szépséghibákat, katonai inkonveniciákat, a hadsereg egysége szempontjából veszedelmes tulzásokat. Ilyen alkudozást még az öregapám se látott, hogy az egyik fél mindig becsületesen bementje a feltételeit, a másik pedig a világot sem tesz kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy mit akar,

hanem örökké csak azon nyargal, hogy mit nem akar. Az egyik oldalon az abszolút megkötöttség, a másikon az abszolút szabad kéz. Szakasztott olyan ez a situáció, mint amikor a bilincse fűzött rab arról tárgyal a porkolábjával, hogy milyen feltételek mellett bocsájtaná őt szabadon. Bolond volna a porkoláb, ha olcsón adná a szabadságot.

A szabadelvűpárt tehát hisz. Ó most már az egész szabadelvűpárt. Az erényhősök tábora, a volt nemzeti párt is. Sőt ez a leginkább. Dicső vezérök ugyanis helyet kap a kabinetben. Még pedig előkelőt. A belügyi tárca lesz az övé. Ennél nagyobb nemzeti vívmányt ugyan ki merne követelni? A vakmerőt, aki ilyesmire vetemedne, a magyar közélet kristály-jellemei megköveznék legott a nemzeti idealizmus szent nevében. A béke ügye kétségtelenül nagyot nyer Apponyi belügyministerségével. Hiszen a kibontakozásnak legfontosabb előfeltétele csakugyan az volt elejétől fogva, hogy álljon helyre valahára a szabadelvűpárt egysége. Hát ez most helyreáll — legalább egy időre. Mert amit Apponyi a katonai reformok terén annyira kielégítőnek tart, hogy érte még az aktív kormányzat terén is hajlandó küzdeni, azt az ó-liberálisok bizonyára nem keveselhetik. S ha a kormány-politikában aktív, sőt intező rész jut Apponyinak, akkor az ő hívei nem fognak a többség keblében széthúzó elemül szerepelni. A szabadelvűpártban tehát béke lesz — mindaddig, amíg Apponyi és hívei nem látják elérkezettnek az időt a hatalomban való expanzív elhelyezkedésre. Ők Lukács Lászlót nyilván egy újabb kiadása Wenckheim Bélának nézik, aki

TÁRCA

Akinek házmestere van.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thuróczy Zoltán.

Galek ur a kis üres idejében cimbalmozgatni szokott. A cimbalom rengeteg tulipánokkal kivarrott terítő alatt az éjjel-nappal lobogó gázlánggal megvilágított kapusszobában állott a kapu alatt. Mellette mindjárt az ajtótól balra íróasztal volt, azontul a sarokban kis pénzeszláda. Olyanforma, amiben a vasuti pénztárosok tartják a bevételüket s amiből, ha belesapja az ember a vastag fűdelet, susutorogva szalad ki a levegő. A szoba tulsó fala mellett régi, nagy divány s a keskenyebbik falnál, a pénzeszláda és a divány között volt a cimbalom. Galek ur csak úgy magától tanulta meg a cimbalomverést. Sokszor a hur mellé ütött, sokszor másik hurra, nem a megfelelőre, de észre se vette. Elbájolta a zene. Valóságos átszellemülve dült el a széken, ha muzsikált, s behunyva a szemét, vakon csapott bele a türelmes instrumentumba. Fenn köröskörül dühben sziszegett a nagy ház, de persze senki se akadt, aki szólna merte volna tenni a zenei ügyet. Galek ur tudniillik házmester volt a négyemeletes, két udvar körül megépült hatalmas épületben s ha például valami verkiis arra merészkedett, hogy betolta a kapu alá a verkiit, ridég göggel utasította ki. Ő maga azonban fáradhatatlanul andalgett a cimbalmon.

Tehát ezuttal is andalgett, de hirtelen abba-hagyta. Az történt tudniillik, hogy a felesége, aki éppen a kapu alatt sörpörgött, bedugta a fejét az

ajtón s szaporán puszogott. — Pszt! Hallgass már, a nyavalyába, jön a háziur.

Galek ur persze hogy azonnal abbahagyta a cimbalmozgást s mire a háziur ajtózt az utca tulsó oldaláról, már ő is künn volt a kapu alatt. Kritikusan ellenőrizte a munkát s miután el volt mélyedve a szemlélődésbe, csak akkor kapott a sapkájához, amikor mellette állott már a háziur. Nemi méltósággal köszönt azonban, míg a felesége, aki cselelt volt azelőtt, megállott a sörpörsben s azt mondta: kezit csókolom.

- Mi újság, Galek? — kérdezte a háziur.
- Semmi, könyörgöm.
- Befolytak az augusztusi pénzek?
- Igenis, könyörgöm.

— Jó. Csak vigye az ügyvéd urhoz s vegyen róla írást s holnap szükségem van magára is meg a feleségére is. Az asszony öltözzék ki tisztességesen, vegyen fehér kötényt magára s maga is fehér kesztyűt huzzon. A Dembinszky utcai házból meg a soroksári-tiből is ott lesz a házmester. Maga a ruhatárt kezelni majd, a felesége felszolgál. Lesz vagy negyven vendég. Aztán csak ügyesen. Ne marhászkodjanak, mint a multkor. Törtek vagy tizenöt pengő árát.

Galek ur még mindig kissé rátartósan nézett le a háziurra s egy kicsit foghgyről beszélt vele.

- Hát ha nem tanulta az efféle az ember.
- Nem tanulta? Mi az, hogy nem tanulta? Tudni kell. Hát azt tanulta-e, hogy hogy kell repülni, hogyha kidobom? S mégis tudni fogja. Hát ne beszéljen nekem hülyeségeket. Nem tanulta? Gyerünk egy kicsit körülnézni. Szép piszok van itt. Rongy, meg papiros, meg szemét...
- Most sörpi az asszony.
- Most, hát most van annak az ideje? Reggel mit csinált?
- Azóta gyült.

— Azóta? Hát hol volt a szemük? Minden számárságról tudnak kiabálni a lakóra, hogy egyik a másik után jön panaszra, de a szeméért nem. Tudja, mi hiányzik még a törvényből. Tudja? Nem? Hát egy akasztófa hiányzik itt a piacon, amire sorjában felakasztják a házmestereket.

Szuszogva ment föl a lépcsőn a háziur s mögötte el-borult, komor ábrázattal, az arcára kirajzolódt, elkeseredését, dühét nagy kortyokban nyelve le, a házmester. Kurta lábú, pohos kis emberke volt, olyan nehéz aranyláncsal a mellényén, ami talán nyomhatta is a hasát s vastag, tömzsi kis ozüst-féjű bottal hadonászott, amit beszélt. A bottal bökötte is a házmestert, mellbe, hasba, ahol találta, s folyton szidta.

— Persze, aztán senkinek sinos kedve ilyen piszkos házban lakni. Mit gondol, ki az oka annak, hogy nincs kiadva a nyolcas lakás? Maga, lelkem, maga... Ah, kezeit csókolom, nagyságos asszonyom, éppen a kályhát akarom nézni. Füstöl, tetszett írni, úgy füstöl, az bizony baj a tapétának is, hanem azonnal intézkedem. — Megállott a lépcsőn s mögötte, kezében a sapkájával, komoran, elkeseredésében tehetetlenül lihegett, a házmester. Az asszony, aki lejött a lépcsőn, elegáns, szép nő volt, nagy lakást bérelt az első emeleten. Ezért állott meg vele tárgyalni a háziur.

— Bizony nagyságos asszony, kellemetlen-ség az élet. A kellemetlen-ségek sorozata, minden nappal új meg új baj. Az ember nem bihatik meg senkiben. Ennek a mamlasznak csak tudni kellene, hogy mi a baja egy kályhának. Egy-kettőre rendbe kellene hozni. A partáj persze ahhoz nem ért, de a házmester mire való, az Isten akárhova tegye... Nagyságos asszonyom, tessék elhinni, hogy egyik nagyobb barom, mint a másik. No jöjjön, jöjjön. Ne vágjon pófákat. Azzal nem sokra megy.

ideiglenesen tartogatja a miniszterelnöki széket az újabb kiadása Tisza Kálmán számára. Szerintük az új kormány *Apponyi-kabinet* lesz, *Lukács Lászlóval az élén*. A badeni forradalmárok kedves régi receptje ez, akik úgy akarták kiküldeni a köztársaságot, hogy a nagyherceg legyen az elnöke.

Lesz, ahogy lesz és amíg lesz. A fődolog mégis az, hogy pro nunc helyreáll a pártgyűlés. Kissé drága áron mentették meg, de megmentették. A szabadalvűpárt feladja *szabadalvű* jellegét, hogy *párt* maradjon. Van a sebézetnek egy mütéte, amelynek *rhinoplastika* a neve. Ez abból áll, hogy ha valakinek egy tömpe orr ékeletlenkedik az arcán, akkor a homlokából vágnak ki egy darab bőrt s abból formálnak neki ujjortot. Ilyen rhinoplastikai műveletnek veli alá magát most a szabadalvűpárt. Kiháit jökora darabot a szabadalvűségéből s azzal takargatja az egyházpárti küzdelmek emlékeit.

Mi a magunk részéről helyes parlamenti eljárásnak tartjuk, hogy Apponyi Albert helyet kap az új kabinetben. Az obstrukció a nemzeti ellentállás politikájának diadaléért küzdött. Ez a politika sikert aratott; illő és természetes tehát, hogy akiknek e sikerben részük volt, azok vegyék át a változott politikai helyzetben az ország kormányzatát. El nem vitatható érdeme marad Apponyinak, hogy ezt a nemzeti küzdelmet tőle feltehetőleg segítette. De akkor bajos megérteni, hogy Lengyel Zoltánék hogyan maradhattak ki a kabinetből. Mert hiszen amiben Apponyi csak segített, azt ők csinálták, a Lengyel Zoltánok.

BELFÖLD

Horvátország pénzügyi önállósága. *Eszék*ről táviratozzák: *Kaproncán* és *Virjén* tegnap négygűs volt Horvátország pénzügyi önállósága mellett. *Kaproncán* megjelentek *Zágrábból* az újonnan alakult horvát jogi párt vezetői, valamint *Eszék*ről a *Narodna Obrana* munkatársai és több *zágrábi újságíró*. A népgyűlés előtt zavar volt. A községi hatóság *Radc* István ironikán átnyújtotta a *beovári megyei hatóság* 1896. évről kelt kiáltása rendeletét, avval a felszólí-

Bejárták az emeleteket sorra, benéztek a lakásokba, a háziur a botjával kikapargálta a lépcső fordulónál a szögletekből a porszemet is s megfogta a lakókat, akik éppen az utjába akadtak: — Hát lássa, kérem. Így vagyok én elárván. Fizetem drága pénzzel ezeket a marhákat... Mert minden házban így van, kérem. Amikor felfogadja az ember őket, hát olyan tudós képet vágnak, hogy nem lehet kiismerni bennük a tökfilkét, aztán tisztességes kenyérhez juttatja őket az ember s ez a köszönet. Tiszta tolvajság... Hát nem tolvajság úgy vigyázni a más ember tulajdonára? Az ingatlanra, amit a kezére adtak? Nem, hát mondja meg maga? Nem?

Vége elment.
A házmaster földhöz csapta a sikkját s nagyot bögött. — Azt a teremtetni ennek a bítangnak! Mert pénze van, hát így bánik az emberrel. A marha meg a barom annyinek, mintha én egyet köpök. Egyszer pofoncsapom s itt-hagyom.

— Nono!
— Délután megyünk Patakra. Én is ur vagyok a magam szeméjén. Pakolj. Bor legyen meg sonka meg efféle... Majd megmutatom én.
— S csak úgy ithagyjuk a házat?
— Itt hát. Nem vagyok én rabja ennek a tömlöknek. Nekem is van házam. Utána kell hogy nézzek...
Patak község a város mellett. Háza volt benne Galek urnak. Szép ködépület kert közepén. Egy városi embernek volt bérbeadva nyárára. A ház hátuljában azonban volt egy kis konyhából meg szobából álló lakás is. Abban egy kövér vén asszony lakott a fiával. Ők voltak a házmasterek. Valami kis fizetést is adott nekik Galek ur, azonkívül meg az övék volt egy része a kertnek.
Délután kimentek tehát Patakra s Galek ur még mindig dühben, pirosra gyúlt arccal rontott be a házba. A vén asszony eléjük ment s illedelmesen köszönt az asszonyságnak: — Kezít

tással, hogy hagyja el a várost. Miután *Radio* önként távozni nem akart, oszondörök szállították a vasutra. A gyűlésezt, melyen mindegy ezer személy vett részt, ezután zavartalanul folyt le. *Scerbák ügyvéd* és dr. *Lorkovic* szerkesztő a pénzügyi önállóság szükségessége érdekében, *Poszilovic* képlán a nép fölvilágosításáról, *Pradic* Antal a gyűlésezt szőlásszabadságáról, *Zlatar* az általaános és egyenlő szavazati jogról, *Persic* szerkesztő a házi jog és a levéltitkok biztosításáról beszélt. Az előterjesztett határozatokat egyhangúlag ellogadták, mire a gyűlés véget ért.

Katolikus nagygyűlés. Holnap délelőt veszi kezdetét a *Vigadó* nagytermében a negyedik országos katolikus nagygyűlés. E nagygyűlésre, mint minden esztendőben, az idén is számos vidéki jött a fővárosba, úgy a klérus tagjai, mint a világiak közül.

Ma este, a nagygyűlés előestéjén, két katolikus egyesület tartotta gyűlését. Délután 4 órakor volt a közgyűlése a Magyar Iskolatársulatok *Szent György* egyesületének a *Szent István-Társulat* dísztermében. Este 6 órakor pedig igazgató-választmányi ülést tartott az Országos Pázmány-Egyesület. A választmányi gyűlést a Katolikus Kör dísztermében *Margalts* Ede elnök nyitotta meg, esetenként az egyesület céljait, és a katolikus irodalom irányításának szükségessége volt. Panaszolja az egyesület szegényes anyagi viszonyait, más hasonló egyesületek vagyonához képest. Buzdítja hasonlósait, járuljanak hozzá ahhoz, hogy az egyesület felvirágozhassék. A nagy tetszéssel fogadott beszámoló-beszéddel a választmányi ülés véget ért. Este 8 órakor volt a katolikus nagygyűlés ismerkedő estéje a *Vigadó* éttermeiben. A nagygyűlés holnap délelőt 10 órakor ünnepes Veni szentével kezdődik, amelyet *Császka György* katecheta éresek mond a *beovári* *Iskolák*ban. Mire után a gyűlés tagjai átvonulnak a *Vigadóba*, ahol 11 órakor lesz az eső ülés.

Horvát pártarcok. *Zágrábból* táviratozzák: Az *Obzor* ma vezető helyen közlést teszi a horvát jogpárt végrehajtó bizottságának egy kommunikéjéért. A kommuniké azt hangoztatja, hogy a pártban egyetértenek az 1894-iki program és a januári határozatokról illetőleg és hogy az összes előbb való párttagyományokat feladták. E program alapján a párt, hogy küvesse a nemzet akarát, felszólította a tiszta jogpártot a csalakozásra és az ezzel való tanácskozássokra kilenc hónapot áldozott. A tiszta jogpárt azonban e hó 11-én tartott pártértekezletén a január 29-iki határozatot nem fogadta el és hangsúlyozta különleges pártállását. Ezáltal a horvát jogpártba egyenletlenkedés és politikai egyoldalúságot visznek, a tiszta jogpárt nem vehető fel az egységes szervezetbe, miután a tiszta jogpártiak választmányukba a januári határozat leghevesebb ellenfeleit választották meg. A kommuniké azt követeli, hogy a tárgyalásokkal és vitákkal ne pazarolják az időt és felszólítja a pártját, hogy a tiszta jogpártiak minden személes támadását hallgatással viszonzozza. A tiszta jogpártiak orgánuma holnapra a kommuniké brátalát helyezi kiállításba. A végrehajtó-bizottság

csökölom. Aztán fákot mutogattak, amik kiszáradóban voltak, s Galek ur mégiesen jutott el a szőlőig. A szőlőtőkék alatt félig érett paradicsomot látott. Erre iszonyu dühbe jött s két kézzel megmarkolva tépte ki a földből a szegény vén asszony kis gazdaságát.

— Ezt nem engedtem meg magának. Östoba vén szüpiért. A fejéhez verem, ha még efféle piszkot találok a szőlő között.

— Nem csinál az kárt, tekintetes ur...?

— Nem? Vén számár, mit ért maga a szőlőhöz s nekem ne okoskodjék. S micsoda piszkot van itt? Mikor sőpört? Két hete legalább is. Mit? A gyerekek? Hát mi közöm van nekem a gyerekekhez? Azoktól én semmit se kérhetek számon. De magát kidobom. — A vén asszony kapkodott s készült rá, hogy mondjon valamit, de hirtelen elvágta a beszéd utját Galek ur. — Ne nyelveljen! Mit tud! Menjen a fenébe! Ne mörgecsiten, mert kiteszem a szürét, aztán nem l'om, hol teled ki.

Az asszony kibontotta a borosüveget, az egyik pusztlóban levő fa alatt kiterítette az újságpapírost a fűre, rátette a sonkát, kenyert — s ettek. A vén asszony pedig eltojogott a ház mögé s a pesti ember cselédjének panaszoita ki magát.

— Mer' pénze van — mondta — azért úgy bánik az emberrel, mint a ronggyal. Egyszer a fejbe verek valamit aztán veszem a nagykendőmet s elmegyek valamerre. Az Isten tudja, hogy merre. A vén asszonynak már nem igen veszik hasznát ezen a világon. Hanem, tudja Zsuzsi, csak egy kicsit szorgalmasabb mesterember lenne a fiam, hogy ne korhelykednék annyit, hogyha tudna venni egy házat, amiben egy ilyen házmasterné lenne, mint én... Hát annak én visszaadnám, amit ettől az úrtól kapok. Vért sirna. Tudja, mit sirna? — Vért.

továbbá elbatározta, hogy a nemzeti védelem szervezéséhez fog és titkárává *Radio* István íróvá választotta meg.

A válság.

Budapest, október 19.

A szabadalvűpártnak van már egységes katonai programja s ez az egységes program egységes tette a szabadalvűpártot is. Hogy mi van ebben az egységes programban: nem tudjuk. Mendemondákat, amelyek most már a saját utján a nyilvánosságra szivárogtak, mi is hallottunk, de tudván, hogy a kilences-bizottság tagjai abszolút diszkrecióit fogadtak, semmiféle suttogásra sem figyelünk és elszuttogott, de származásuknál fogva gyanus titkokat nem publikálunk. Egyébként nem szabad felténni a bizottság tagjairól, hogy fogadalmukat megszegték, s ezért hiteltelen adatok nem is kerülhetnek a közvélemény elé, míg az új kormány kinevezésével le nem esik az ajkáról a diszkreció lakatja.

De ma is azt tesszük, amit a válság rendjén mindig tettünk. Elindulunk az ismert és autentikus nyilatkozatok szálain s következtetünk a körülmények összevetéséből.

Mit lehet tudni? Sorra veszünk mindent. Hát először is tudjuk, hogy *Lukács László*hoz kérdést intéztek, hiszi-e, hogy a kész, bár még véglegesen meg nem szövegeztet katonai program alapján megcsinálható a béke? *Lukács László* azt felelte rá: „*Teljes megnyugvással meggyek a király elé!*” Ez egy. Aztán tudjuk, hogy a programhoz nem ugyan *Lukács László*, de *Tisza István* és *Andrássy Gyula*, akik a korona álláspontját éppen olyan jól ismerik, mint *Lukács*, tegnap és tegnapelőtt még több módosítást nyújtottak be s ma *Lukács László* az így módosított programmal Bécsbe utazott: tehát van reménysége, hogy azt a király is jóváhagyja. Tudjuk továbbá, hogy a programhoz gróf *Apponyi Albert* is hozzájárult, ami megnyugtató abból a szempontból, hogy jogfeladás vagy lealkuvás az utolsó ülésekben nem történt. Megvalljuk egészen őszintén, hogy ezt a megnyugtatót részben csökkent az a teljes határozottsággal jelezhető körülmény, hogy *Apponyi belügyministersége* beféjezett faktum: de elégre mégsem illik felténni, hogy a miniszteri téra fejében lényeges kérdéseben adta volna be dorékat *Apponyi*. Ha pedig csak szövegszállás-gatásról mondtok le, azzal már korábban is tartozott volna a szabadalvűpártnak s helyes, hogy megtette. Mindezekből pedig világosan megállapítható, hogy a katonai program jó lesz a szabadalvűpártnak, mert *Apponyi* is hozzájárult, alkalmas lesz a béke megteremtésére, mert a skrupulus *Lukács* bizik benne, s elnyerheti a korona jóváhagyását is, mert hiszen *Tisza* és *Andrássy* erre való tekintettel csinálta a módosításokat s *Lukács* ime fölviszi a programot a királyhoz. Igaz, hogy a kilences-bizottság a végleges szövegezés céljából még egyszer fog ülésezni s akkor, ha kell, még számolhat a koronának valamelyes skrupulusával, de ez már lényegbe nem vághat, a program érdemét nem érinteti.

Igy áll a katonai program kérdése. Most menjünk tovább. Már említettük, hogy a programhoz hozzájárult *Apponyi* is, akinek belügyministersége beféjezett faktum. Aki a párt hangu-latát ismeri, nyomban felveti önmagának a kérdést, hogy a programmal összedrótozott pártgyűlést nem fogja-e szétlőni *Apponyi*nak a kormányba való bevétele? Nem tört-e szét *Apponyi* azt a fazekat, melyet maga drótozott össze? Nos, mi úgy vagyunk értesülve, hogy a régi szabadalvűvek között vannak ugyan, akik tartanak tőle, hogy *Apponyi* mint belügyminiszter az esetleges választásoknál háttérbe szoríthatná a régi szabadalvűeket, de akik így gondolkoznak, kisebbségben vannak. A párt zöme s a régi szabadalvűek többsége azt vallja, hogy *Apponyi*nak ministerségével végre a kormányzatban is kifejezésre jut a fuzió s a bársonyszékbe ültetett *Apponyi* mögött a volt nemzeti párt nem maradhat többé párt a pártban, nem fenyegethet többé pártrobbantással, sőt osztozni fog a kormánylyal s a régi szabadalvűpárttal a politikai felelősségben is. Határozottan tért hódít tehát a

többségben az a felfogás, hogy Apponyi belügy-minisztérije minden benső veszedelem ellen biztosítja a pártot. Emlégetik ugyan, hogy az abszolút bizonyosság okáért Tisza Istvánnak is helyet kellene kapnia a kabinetben, hogy így a régi szabadelvűek se válhassanak robbantó elemmé, de nagyon érdekes, hogy mit felelnek erre általában s kivált a volt nemzetipártiak. Azt felelik, hogy Tisza István csak akkor nem lesz miniszter, ha nem akar lenni, ami mindenesetre érdekesen illusztrálja ezt a sivár realitást szemben a nagy politikai idealistákkal; és azt felelik továbbá, hogy Tisza és hívei sosem fognak a párt robbantására törekedni, ami megint azt látszik igazolni, hogy Tiszát a volt nemzetipártiak is jobbnak tartják a hírével.

Van tehát egységes program és egységes többség. Lukács László pedig már felutazott Bécsbe. A Pester Lloyd mégis azt mondja, hogy még mindig nem bizonyos, vállalkozik-e Lukács a kabinet-alakításra. Nos, ez csak taktikai fogás, semmi egyéb. Ha a korona elfogadja a kilencbizottságban megállapított programot: akkor Lukács László mint kinevezett miniszterelnök jön vissza. A Pester Lloyd óvatossága csak azt előzve, hogy amennyiben Lukács Lászlót a király nem nevezné ki miniszterelnöknek, ebből Budapesten ne következtesse mindjárt azt, hogy a király még a kilencbizottság katonai programját sem hajlandó elfogadni. Taktika ez, ismételtük. Az igazság az, hogy ha a király akceptálja a programot, Lukács miniszterelnök lesz, ha pedig Lukács nem vállalkozik, akkor a király nem fogadja el a programot, sőt olyan módosításokat követelt, melyeket Lukács László kérés nélkül nem tart. Mert hiszen lényegtelen javításokra, melyek a végleges szövegében elférnek, a kilencbizottság még nyitva hagyta az ajtót. De lényeges módosításokra Lukács nem is merné a bizottságot már kapacitálni s ezért nem vállalkoznék a kabinet-alakításra sem.

A helyzet mindenesetre kedvezőbbnek látszik. A Házban arra készülődnek, hogy pénteken vagy szombaton ülés lesz. A szabadelvűpártban azt hiszik, hogy szerdán vagy csütörtökön megtartható a pártértekezlet. S mindenfelé azt hiszik, hogy kedden vagy szerdán meglesz az új kormány. S a béke? Hogy az mikor lesz meg, azt mégse tudja senki, sőt vannak olyanok is, akik egyáltalán nem hiszik, hogy lesz béke. Mert míg hira jár, hogy Lukács László tegnap és ma úgy a Kossuth-párt, mint a Szederkényi-csoport embeireivel is tanácskozott, addig ma este a Magyarország kíméletlen hangon ront azoknak a „magukat ellenzékieknek hirdető” embereknek, akik az ellenzéki harc megtörésére puhitási kísérleteket folytatnak s akik a haragos újság szerint „az ellenzéki politika cégére alatt folytonosan az egymást követő kormányok szekerét tolják”. A Magyarország támadása holnap talán jogos lesz, ha addig a katonai program nyilvánosságra kerül s a puhitási kísérletek csakugyan bekövetkeznek. De ma nem értjük egészen. Mi egyelőre csak olyan ellenzéki puhitókról hallottunk, akik azt mondták, hogy Lukács személyéről nincs szó, hanem azt kell megvárni, mit hoz? No ezt szabad is, illik is mondani, mert csakugyan azt kell bevélni, mi van a programban, mit hoz az új kormány?

A holnapi kihallgatás.

A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: Lukács pénzügyminiszter ma este Budapestről ideérkezett. Gróf Khuen-Hédervary miniszterelnök holnap reggel szintén ideérkezik. A holnapi délelőtti folyamán ő felsége előreláthatólag úgy a pénzügyminisztert, mint a miniszterelnököt kihallgatáson fogadják.

A szabadelvű Klubból.

Vége tehát mégis valósul a biblia jóslata az „egy akol egy pásztor”-ról a szabadelvűpártban. Ha megtörténik, mit ma már biztosra veszenek, hogy Lukács László felajánlotta gróf Apponyi Albertnek a belügyi tárcát és ő azt elfogadta, akkor szent a békeség a szabadelvűpárt berkeiben, hol nem mindig csergedeznek tiszta patakok, de buján nő kór és babér.

A sok konfúzió és belső diffúzió után, mit

a párt kebelében uralkodott örökös torzsalakodás okozott, tehát végre lesz hajtva a vegyi proceszus, melyben az Apponyisták elvesztik egyéni fajsúlyukat és beleolvadnak teljesen abba a pártba, melyet eddig szabadelvűnek hívtak.

Az ősrések vegyi konyháján nagy a füst és fortyogás erre a riadalomra és ma este sokan már bejelentették közeli elpárolgásukat arra az esetre, ha Apponyi csakugyan belép az új kabinetbe. Nem tudják megérteni, miképpen fér össze Lukács Apponyival és hogy lehet ezen fuzió által egy pártnak két feje. Mert ilyenformán egy akolnak nem egy, hanem két pásztorra lesz és a celba vett szervek vegyülés helyett, úgy látszik, csak újabb keveredés történik.

Eszébe jut valakinek két nagy rivalizáló alföldi város esete, mikor a kecskeméti ember büszkén hivalkodott a nagykőrösi ember előtt, hogy nekik két képviselőjük van, Nagykőrösnek pedig csak egy.

— Azért, — mondja a nagykőrösi — mert nálunk két embernek van annyi esze, mint nálunk egynek.

A mostani kritikus helyzetben két pártvezérre van szükség, hogy együtt-tartsák a kinos vajudások után létrejött közös katonai programmal összekotyvasztott egységes nagy vezető pártot.

A nemzetiek azzal érvelnek, hogy Apponyinak jobban deférál az ellenzék, azért szükséges őt bevenni az új kormányzatba a béke kedvéért.

— De micsoda ellenzék az, mely nem elveknél, hanem személynek hódol? — feleselnek az ősrések, kik Apponyi csodatevésében nem igen bízhatnak.

A Gézák csoportja, Kubinyi és Gajári menten fogadást is ajánlanak többedmagukkal, hogy Apponyi semmiesetre sem juthat be a kabinetbe.

Egy könyvomasz szerkesztő azonban kihuzza zsebéből és felolvassa az előre elkészített hivatalos demetit, mely így hangzik: „Az a hír, mintha Apponyi minisztérije ellen a szabadelvűpártban forrongás volna észlelhető, mint megbízható forrásból értesülünk, alaptalan kóhalmány.”

Egyszerre mindenki tisztában van vele, hogy Lukács csakugyan ígéretet tett Apponyinak és ajánlani fogja őt ő felségének.

— Akkor mondja meg Lukácsnak, ha vele Bécsben találkozik — fordul egy törzsökös tagja a régi szabadelvűpártnak a „félhivatalos”-hoz — hogy mindjárt odafent is maradhat, mi nem fogjuk Apponyit támogatni.

Lesz-e hatása ennek a gyöngéd üzenetnek, még nem bizonyos, de a párt egy kiváló előkelősége iparkodik lecsillapítani a háborgó elemeket: — Akkor már a katonai programban elvileg megállapodtunk, minek felkavarni a békét személyes kérdések miatt?

— A programot még nem ismerjük, ahhoz nem szólhatunk. Lehet, hogy azt se fogadjuk el, — berzenkednek tovább.

Sőt lehet, hogy ő felsége is visszautasítja. Mint beszélük, Bécsben pesszimistákusan itélik meg a kigondoló-bizottság munkáját. Nálunk enyhének, ott tulzottnak tartják a benne foglalt követelményeket. Lukács László úgy nyilatkozott, hogy két pontra nézve még mindig nincs egyetértés köztünk és a király között és megtörténhetik, hogy e tekintetben újabb tárgyalásokra lesz szükség.

Azt is beszélük, hogy Lukács László nem akarja elfogadni a miniszterelnökséget. Ez esetben ő felsége több államférfut fog még meghallgatni Bécsben. A döntés tehát holnap semmi esetre se várható.

A horvátok is békétlenkednek és haragszanak Josipovic Imrere, ki tagja volt a kigondoló-bizottságnak, hogy a katonai bírásokodás kérdésében nem védelmezte Horvátország jogait.

Sok még tehát a baj, noha mindenki érzi, hogy véget kellene vetni a hosszu heroehurocának.

— Eddig birkatürellemmel vártuk a dolgok fejlődését, — mondják többen — most meg kell mutatnunk a szabadelvűpártnak azt a birkatermenetét is, hogy a ránk gyujtott akolból nem menekülünk és bentmaradunk a tűzben, míg programmunkat nem érvényesíthetjük, ha mindjárt beleégünk is.

Csak azt nem tudják, mi fogja okozni leégésüket: Bécs, Apponyi vagy az ellenzék? Annyi bizonyos, hogy ég a kunyhó, ropog a nád — mindenfelé.

A függetlenségi táborból.

A függetlenségi párt helyiségei ma megint meglélenkülték s a vasárnapi nyugovóra hazarándult honatyi nagy csoportokban tárgyalták a nap eseményeit. Holott valami nagy események nem is történtek, ha csak egy estilap hirt nem volt az, amely arról szól, hogy a függetlenségi párt néhány tagja titokban tárgyalt Lukács Lászlóval.

A párt tagjai most sorra cáfolatják ezt a hírt. Kossuth Ferenc cáfolatképpen úgy nyilatkozott, hogy nem kerestem a találkozást Lukács Lászlóval és vele nem is tanácskoztam, ami nem jelenti azt, hogy nem érintkezett Lukácssal.

Polónyi Géza nem csinált titkot abból, hogy fölkereste Lukács Lászlót.

— Jól tette — felelték rá többen. — Elvégre kíváncsi lehetett arra, hogy mit végeztek a kilencbizottságban.

Barta Ödön a cáfolatnak egész más módját választotta. Egy könyvomasz újság nyilatkozott a dologról s a következőket izente meg a Hazának, amely a Lukács Lászlóval való tárgyalásokat szövegezte:

A Hazánk című lap — írja Barta Ödön — hétfőn este megjelent, keddről keletkezett számában megkezdte, illetve folytatja azt a konkolyhíntést, melylyel a függetlenségi és 48-as párt belső békéjét megbontani igyekszik, valahányszor ezt kedvtelésből vagy politikai céljai elérése végett alkalomszerűen találja.

Igy most hivatkozott számában a függetlenségi párt hangulatáról, — melynek alig három-négy tagja látható most Budapesten — írván, jónak látja híresztelni, hogy Lukács László titokban alkudozásokat folytat a párt néhány tagjaival, különösen pedig velem, akinek azonban sem a párt tagjai, sem pedig a vezetőség részéről megbízatása nincsen a tárgyalások folytatására stb.

Megnyugtathatom a Hazának mindenesetre jóindulatu és nyílt politikai tudósítóját és azokat, kik ezt a feltörpöntött kaoszt figyelmükre méltatták, hogy Lukács László miniszter uralmát való tárgyalásra megbízást nem kaptam, nem is fogok kapni, mert ilyen megbízás elfogadására — bármennyire megüszelő lenne is a bizalom — semmi szín alatt nem volnék reábirható. — Megnyugtathatom arról is, hogy a sokak által annyira perborreskált, állalam azonban melegen óhajtott béke érdekében sem Lukács Lászlóval, sem mással, sem nyílt, sem titkos alkudozásokat nem folytattam, mert az ügyek mai állásában az annyira rettegett béke megkötésének szubsztrátuma sincs s mert éppen én hangoztattam a pártban napok óta, hogy míg a nemzet joga és az u. n. felségjog tekintetében telmerült kontroverzia megszüntetve nincs, béke-tárgyalásról szó sem lehet.

Tisztelt Hazánk! Az ellenzékét nem konkolyhíntéssel szokás a küzdelemre és erőkifejtésre buzdítani! — Tisztelettel Barta Ödön.

Ilyen módon mindenki elmondta a véleményét a Lukácssal való tárgyalásokról. Figyelmesen hallgatták s olvasták, aztán végrehallgatták a vidékről visszatért képviselőket, akik beszámoló-beszédeikről informálták hallgatóságukat.

A vidék állásfoglalása.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap Holaký főispán elnökletével tartott közgyűlésén a szabadelvűpártnak dr. Daniel Gábor képviselő alelnök elnökle mellett megelőzőleg tartott értekezletből kifolyólag a nemzeti követelések mellett foglalt állást és egyhangu határozati javaslatot fogadott el, amely szerint elhatározza a törvényhatósági közgyűlés, hogy kérvényt intéz az országgyűléshez a hadseregben a nemzeti zászlók és jelvények, a magyar nyelvű katonai igazságszolgáltatás, magyar nyelven tisztelt alkalmazása és a magyar vezényleti nyelv behozatala iránt, továbbá kéri a nemzeti kívánalmak teljesítésével a parlamenti békét helyreállítani és az országot a törvényen kívüli állapot következtében beállt és beállható súlyos anyagi károktól megóvni. Ugron Zoltán indítványára a közgyűlés feliratot intéz a képviselőházhoz, amelyben Koerbernek Magyarország belügyeibe avatkozását visszautasítja, a beavatkozást törvénytelennek mondja és kéri annak az ország méltóságának megfelelő módon és formában való visszautasítását.

Beszámolók.

Krasznay Ferenc tegnap Kalocsán számolt be híveinek. Beszédében, melyet nagyszámu választója hallgatott, mindenekelőtt a katonai kérdésekben eloglalt álláspontját fejtegette, aztán részletesen szót a gazdasági kérdésekről.

Szatmári Mór, a margittai kerület képviselője is most számolt be választóinak. Szombaton Felső-Dema,

Alsó-Dema és Terje községeket látogatta meg, vasárnap pedig **Kohány, Szunyogd, Dóda és Szalák** választópolgársága előtt jelent meg. Mindenütt ismertetette a függetlenségi párt küzdelmét, hangsúlyozva, hogy a párt a nemzeti jogokért való küzdelemben szilárdul kitart elvei mellett. A nép mindenütt nagy lelkesedéssel és őszinte szeretettel fogadta képviselőjét.

Kálosi József, a nógrádi kerület képviselője dr. **Pap Zoltán** képviselő kíséretében kerületébe utazott s nagyszámú hallgató előtt tartotta meg beszámolóját. Vázolta a jelenlegi politikai helyzetet, a szabad-elpárt magatartását és a függetlenségi harcát. Választói kitartásra buzdította s felszólította, hogy harcoljanak mindaddig, míg a nemzet jogos törekvést és a népakarat igazságos voltát el nem ismerik. **Kálosi** után dr. **Pap Zoltán** beszélt igen nagy hatással. Ezután a népgyűlés megalakította a kerületi függetlenségi pártot, köszönetet szavazott képviselőjének s táviratban üdvözölte **Kossuth** főencet.

KÜLFÖLD

A bécsi nuncius. **Talliani** bécsi apostoli nuncius tudvalevőleg már jó ideje pro-nuncius, azaz ideiglenesen vezeti a nunciatura ügyeit, mert még **XIII. Leo** bíbornokká nevezte ki. **Talliani** már megkapta a pápai meghívást, hogy november 9-ikére jelenjen meg Rómában a bíbornoki kalap átvétele végett. Ha de facto is bíbornok lesz, végleg odahagyja a nunciaturát, mert aki már bíbornok, az egyháznak egyik fejedelme, az tudvalevőleg nem maradhat többé nagykövet.

Talliani utóda, mint már többször említettük, valószínűleg **Granito Pignatelli di Belmonte** lesz, aki most brüsszeli nuncius, 53 éves s a nápolyi **Pignatelli** hercegek családjától származik.

A belga király Bécsben. Most már tudjuk, hogy **Lipót király** miért utazott Bécsbe. Hát csak azért, hogy **Ferenc József király** iránt való barátságának és szeretetének kifejezést adjon. *Elsősorban* ezért. Hiszen ez természetes, mert addig a kongói ügyekről nem érkezhettek királyunkkal, míg valamiképpen nem expiálja azt a ridegségét, hogy a bécsi udvart éveken keresztül szándékosan elkerülte. De bár a bécsi jelentés nem szól róla, mégis valószínű, hogy voltaképpen az üzleti érdekek vitték Bécsbe a belga felséget. A jelentés azt is mondja, mintha csak a világot akarná „megnyugtatni” vele, — hogy ez a látogatás nem változtatta meg **Lipót király**nak leányához, gróf **Lányaynéhoz** való viszonyát, s nem igaz, hogy a grófnét betegsége akadályozta meg abban, hogy atyja előtt megjelenjen. A belga király kihallgatásán fogadta **Feuchtmantel** Károly ügyvédet, **Lujza** hercegnő gondnokát és **Bachrach** ügyvédet, **Fülöp** közbüri herceg képviselőjét.

A cár és az olasz kormányválság. Az orosz cár római látogatásának az elmaradása **Zanardelli** miniszterelnöknek a lemondását nagyon siettetti. **Zanardelli** oly beteg, hogy mint **Bacelli** állítja aki nemcsak híres orvos államférfi, de világ-hírű orvos is, bűn volna öt marasztalni, s így pár hét vagy pár nap múlva ugyanis lemondott volna. Az Oroszországot ért politikai kudarc azonban még ezt a rendes folyamatot is nagyban elősegíti. Holnap minisztertanács lesz Rómában s ez fog dönteni a kormány megmaradásáról. A miniszterek egy része szeretné a válság megoldását elhalasztani, nehogy oly színe legyen a dolognak, hogy a király Oroszország nyomásának enged. **de Morin** külügyminiszter mindenesetre követelni fogja lemondásának elfogadását s ezzel lehetővé tenné a tenni az egész kormány lemondásának elhalasztását. A közmunkaiügyi miniszter kijelentette, hogy egy hét múlva már nem lesz miniszter. **Zanardelli** valószínűleg **Visconti Venosta** fogja utódjál ajánlani.

A cár, mint maga mondá, nem végleg mondtotta le az oroszországi utjáról, hanem csak elhalasztotta. A szárazföldön aligha fog megosni találkozás az Oroszország királyával, azért, mert mindenütt akadhatnak szocialisták, köztársaságiak s más ily „gaz népség”, akiknek nem imponál a cár méltóságát. Ha a szocialisták és a republikánusok addig nem változtatják meg viselkedésüket, úgy e találkozás tengeren lesz és a cár nem is fog partra szállni.

Mivel bizonyos, hogy a szocialisták nem változtatják meg érzelmüket, bizonyos az is, hogy a látogatás csakugyan a tenger hátán fog megtörténni, talán **Genua**, vagy **Spezia** vagy **Nápoly** öblében.

Róma, október 19.

A **Capitale** jelenti, hogy ma este, vagy holnap reggelre várják **Morin** külügyminiszter megérkezését. Nem felel meg a valóságnak, hogy közvetlenül visszaérkezése után minisztertanács lesz azon kérdés megbeszélésére, hogy a kabinet beadja-e lemondását. Nevezett lap azt is hozzátesszi, hogy a kabinet lemondásának kérdése az orosz cár utazásának elhalasztása miatt egyáltalán nem fog jenni. **Morin** tudomására fogja hozni **Zanardelli** miniszterelnöknek a király utasításait és a pétérvári olasz nagykövettől nyert értesítéseket, és megbeszélés tárgyává fogják tenni a teendő intézkedéseket, mert az eset ilyen módon befejezést nem nyerhet. Való az, hogy az orosz cár nem titkos, hanem hivatalos és felelős ügyműköltől nyert tanácsot és azért jelenleg arról van szó, hogy megállapítsák azon benyomásokat, amelyeket az orosz cár nyert. A **Capitale** így fejezi be sorait: Az egyetlen megfontolandó kérdés **Zanardelli** rossz egészségi állapota. A cár utazásának ügyében a kabinetnek 120 szavazatszáma volna. Nevezett lap arról biztosít, hogy az orosz cár látogatásának elhalasztása nem az orosz rendőrfőnök jelentése folytán következett be. Ez a jelentés kedvező volt. Az utazás elhalasztását inkább **Nelidov** római orosz nagykövettel kell tulajdonítani, ki mindig ezen utazás ellen foglalt állást. A jelen pillanatban ez ügyben tartózkodó magatartást kell megőrizni. Ugyanezen lap felszólítja a sajtót, hogy az utazás elhalasztását ne folytson egy idegen hatalom üzelmeinek és a rendőrfőnökök üzelmeinek tudja be, mert ez helytelen.

Turin, október 19.

A pétérvári olasz nagykövet ma ideérkezett. Meg van állapítva, hogy a cár jövő tavasszal fog Oroszországba látogatni s hogyha akkor is tünetésekre készülnek a szocialisták, úgy a cár egy hajón fog találkozni az olasz királlyal a nápolyi kikötőben.

Róma, október 19.

A **Capitan Fracassa** közli, hogy egy miniszter sem fejezte ki azt a szándékát, hogy lemond. A miniszterek egyetemenek abban, hogy a helyzet megítélését **Zanardelli** miniszterelnökre bízzák. A cár utazásának elhalasztását nem tekintik oly természetű ténynek, hogy a miniszterium kénytelen volna lemondani. A lap avval végzi, hogy a válság eshetősége kizárólag **Zanardelli** egészségi állapotától függ.

A császár és a Megváltó. A német császár utóbbi időben meglehetősen elhanyagolta a **Megváltót**, mert a modern élet forgatagában bizony akaratlanul is megfeledkezik róla az ember. Mennél többet kell az embernek (még ha császár is az illető) birizgálnia e földtekén, annál meszebb esik az ég. A napokban **Vilmos** **Agost** és **Oszkár** hercegeket, a császár fiait megkonfirmálták, s ezt az alkalmat **II. Vilmos** szívesen ragadta meg, hogy a **Megváltó**ról lenyilatkozzék. A **Bábel** és a **Biblia** ügye óta ugyesem beszélt róla. Legújabb beszédét bizonyára közölni fogja minden lap, kommentárral vagy a nélkül. Mi kommentár nélkül adjuk, amint következik:

Kedves fiam! A mai napot tekintésétek egyenlőnek azzal a nappal, amelyen a tiszt vagy a katona fölélik a zászlóra. Ti ma, mondhatnám, elértekétek nagykorúságotokat a hitben. A katonai tudományokban avatott kéz vezetett benneteket, azoknak alkalmazása rajtatok mulit. Szándékosan katonai értelemben beszélek, mert fölteszem, hogy ismeritek a szép hasonlatot, mely a keresztényt a harccsal hasonlítja össze. Ti bizonyára tettel fogjátok megpecsételni azt, amit ma fogadtok. Helyesen emelle ki vallási otátozó beszédében, hogy személyiségek lesztek. Saját tapasztalatomból biztosíthatok, hogy az ember sark- és fordulópontja nevezetesen a munkában gazdag életen egyedül és kizárólag **Urunkhoz** és **Megváltó**khöz való viszonyában rejlik. Nem térhet kétség ahhoz, hogy az Ur ma itt mint teljes személyiség él, mit ignorálni nem lehet. Igaz, szívesen hiszem, hogy sokan azon a nézetben vannak, hogy a mai modern életben nem lehet oly behatóan a **Megváltó**val foglalkozni, mint hajdan. De az egyedüli segítő és megmentő mégis a **Megváltó** marad. Tehát egész szívemből azt tanácsolom; alkossatok és munkálkodjatok szakadatlanul; a keresztény életnek az a magva, aki maga alkot és em uszik az árral és a többieket is hagyja dolgozni. Igyekezzék mindenki saját hatáskörében megtenni a tőle telhető. Ez az a pont, melyre az igazi kereszténynek a mindennapi életben legnagyobb súlyt fektetnek; mert bizony elmondhatjuk a **Megváltó**ról, hogy ő a leg személyesebb személyiség volt, ki valaha a földön az emberek között élt. Sok nagy ember tanítását olvastatok és hallottatok; fölemeltek és lelkesi-

tettek benneteket, de azok csak emberi szavak, melyek meg se közelítik **Urunk** bármely szavát. Semmiféle emberi szó nem tudta megtenni azt, hogy minden fajok és népek tagjait egy és ugyanazért a céltér lelkessítse, arra a törekvése bírja, hogy hozzája legyek hasonlóknak, sőt hogy érte életüket adják. Ezt a csodát csak azzal lehet megmagyarázni, hogy szavai az örök élet igéi. Igyekezzetek tehát, hogy személyiségek legyetek és, a **Megváltó** példájára, embertársaitok örömeire vagy legalább is hasznára lehettek. Ekkor megtették kötelességeket, melyet teljesíteni kell. Emeljétek poharunkat a mai napon arra, hogy **Istenünk** és **Megváltónk** segítségével el ne hagyjon bennünket.

Az új szerb követek. Említettük a napokban, hogy a szerb kormány **Vuicsot** bécsi és **Pasicsot** pétérvári követé nevezte ki. **Vuics** azonban az osztrák és magyar kormány nem instál, amit értésére is adott a szerb kormánynak, **Pasics** pedig egészségi okokból nem akarja elfogadni a pétérvári követi állást.

Az új bíbornok-államtitkár. Miután a pápának rendre kosarat adtak a bíbornokok (mintha csak előre megbeszélte tüntetést lett volna), **X. Pius** végre is kénytelen **Merry del Val** monsignoret, **Rampolla** hűséges tanítványát s monarkianknak nem valami nagy barátját nevezni ki államtitkárrá, mint ahogy ezt **Rómából** hivatalosan jelentik. Pár héttel ezelőtt még bécsi nunciussnak szánták, de külügyi kormányunk határozottan tiltakozott ellene.

A macedóniai forrongás.

Budapest, október 19.

Még nem erősítették meg hivatalosan azt a hírt, hogy **Szaráfov Boris** egy csetepaté alkalmával elesett. Altitól valami **Vangel** nevű macedóniai oláh löte volna le, aki **Szaráfov** zsebében talált okmányokkal akarja bizonyítani a monasztiri valit előt, hogy **Szaráfov** lett. A macedon szabadsághős fejére tudvalevőleg ezer török lönt van kitűzve. Ha igaz is, hogy **Szaráfov** **Vangel** a másvilágra küldte, kérdés, hogy megkapja-e a pénzt, mert a bemutatott okmányt aligha fogják elfogadni bizonyítéknak.

A szófiai **Veserna Posta** értesülése szerint igen sok macedon menekült át akar tenni a katolikus vallásra, hogy idegen protektorátus alatt Macedóniába visszatérhessen. Szalonikiban és környékén nagy agitáció folyik az Amerikába való kivándorlásra; két hajó már elszállított számos macedont.

Csetinjében elkoboztak képeket, amelyek úgy ábrázolják a montenegrói fejedelmet, amint a szultán lábát megcsokolja és pénzt kap a szultántól, miközben Macedónia és Ó-Szerbia lángban áll. A képek **Belgrádból** kerültek Csetinjébe. A montenegrói lakosság nagyon elégedetlen és az elégedetlenséget fokozza az ideit rossz aratás. Oroszország évenként bizonyos mennyiségű gabonát szokott küldeni a lakosság közzött való szétosztás végett, de az idén a gabona helyett pénz érkezett és a fejedelem ezen a pénzen nem vásárolt gabonát, hanem más célokra fordította.

Dolgoruky herceg kalandjai.

Említettük már, hogy **Dolgoruky** **Alexev** herceg **Belgrádban** ment, megkérte a királyt, hogy Ó-Szerbiában a szerb bandák vezetését átvessze. A király azonban nem lelkesedvén ezért a tervért, a herceg duzzogva elutazott. De nem haza, hanem **Szofíába**, hol tervét újra megkísérelte, s ha egy kicsit több az ügyessége, talán siker is koronázza. Megérkezése után nyomban érintkezésbe lépett a macedon-bizottság delegátusaival. **Tatarcevs** annál lelkesebben fogadta a hercegnek azt az ajánlatát, hogy bandát alakít s annak vezére lesz, mert a herceg elpotyogtatott szavából azt következtette, hogy összeköttetésben áll a szláv játéknysági bizottsággal s nagy pénzüsszegek fölött rendelkezik. Az ilyen aranyos ember azonban ne tegye ki magát veszélynek, gondolá magában **Tatarcevs** ur, mert becses életével többet használ a bizottság ügyeinek. Azt ajánlotta tehát a hercegnek, hogy alakítsen egy bandát, ezt szerelje is föl, lássa is el pénzzel, a banda viselje is az ő nevét, de maga vonuljon meg szépen a rilovói kolostorban. A herceg mindenbe beleegyezett, de mielőtt végleges megállapodásra került volna a dolog, a herceg azt mondta, hogy előbb be kell várnia az orosz kormány utasítását.

Ha ennek a kifogásnak az volt a célja, hogy azt a látszatot keltse, miszerint érintkezés-

Téli gyógyfürdő Sanatorium Szt.-Margitszigeten.

— Mindenemü —
gyógy- és edző-fürdők,
kényelmes berendezett
szobák, jó ellátás.

ben áll az orosz kormányval, hát akkor éppen az ellenkező látszatot keltette. Mert Tatarcevsz ur nem tudta elképzelni, hogy egy orosz herceg hogy kompromitálhatná az orosz kormányt ily tervekkel.

Tatarcevsz ur tehát gyanakodni kezdett s gyanuja még nagyobb lett, mikor a herceg azt kezdte pengetni, hogy egy fölkelő banda eltartására sok pénz kell ám.

— Természetesen, — mondá Tatarcevsz ur. — Smivel a mi pénzfőrsaink nagyon szűkösek, nagyon szivesen igénybe fogjuk venni hercegséged nagylelkűségét.

A herceg azonban ügyesen kitért a felelet elől s azt mondta, hogy előbb beszélnie kell az orosz követtel.

Tatarcevsz ur eleget tudott. Megszakított a herceggel minden összeköttetést, aki azután a fejedelemez akart bejutni, de sikertelenül. Erre fogta magát, Konstantinápolyba utazott, hogy talán az örményeknél próbáljon szerencsét.

Nem Száráfov, hanem Petrov.

A *Neue Freie Presse* értesítése szerint *Hilmi pasa* azt távirta Monasztirból Konstantinápolyba, hogy a legutóbbi csetepatéban megölt fölkelővezér nem Száráfov Boris volt, hanem Petrov István, aki szintén elég előkelő szerepet játszott a macedon-mozgalomban.

Konstantinápoly, október 19.

A porta osztrák-magyar és orosz részről történt és a csapatok kihágásaira vonatkozó panaszokra új üzenetet készít elő. Időközben a porta a két nagykövet-séghez jutatta a különböző kihágások részletes feljegyzését, valamint a katonák és tisztek eddig történt megbüntetéseinek jegyzékét.

Konstantinápoly, október 19.

A portának az osztrák-magyar és orosz nagykövetekhez intézett közleménye szerint egy 200 tagú banda erősítést nyerve az erőszakkal toborozott bolgárok részéről, megátadta a csombaljai határvidékekhez tartozó *Mercsik* tanyát. Miután a török csapatok szétgrasztolták őket, egy részük Bulgáriába menekült. más részük Razlog irányában, hol ismét erősítést nyertek, azonban a csapatok újból feloszlatták őket. Az új adók behozatala miatt néhány napja a szíriai Haurában nyugtalanító mozgalom keletkezett. A forgalom részben zavarást szenvedett. Török forrásból eredő hírek szerint megteszik a kellő intézkedéseket a mozgalom elnyomására.

HIREK

Budapest, október 19.

BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-ikén

uj előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Katonai kitüntetések.** Ő felsége *Szirmay Sándor* vezérkari alezredesnek, a honvédelmi minisztérium első ügyosztálya vezetőjének a III. osztályú vaskoronarendet adományozta. Ugyancsak a honvédelmi minisztérium III. ügyosztálya vezetőjének, *Buitz József* vezérkari őrnagyot a király a katonai érdemkeresztel tüntette ki.

— **Árpádkori magyar emlék Stambulban.** Tíz évvel ezelőtt dr. *Récsy Viktor* az athéni egyetemi könyvtárban egy régi görög költeményt talált. Ebben a költeményben ível vannak sorolva azok az építkezések, amelyeket Szent László lánya Piroksa, Komnen János bizánci császár felesége végeztetett. Most a Rákóczi-zarándoklat alkalmával fölkereste *Récsy* a költeményben felsorolt műemlékeket Stambulban és a régi görög leírás nyomán ráismert a magyar származású oszárárné síremlékére.

— **Sándor király szobra Magyarországon.** A meggyilkolt Sándor király hívei mozgalmat indítottak, hogy szobrot állítsanak Sándor királynak. Már a gyűjtés is megkezdődött, mert a szobrot közadakozásból akarják létrehozni. Mint bécsi tudósítónk táviratozza, a szobrot magyar területen akarják felállítani, s e végből a mozgalom kezdeményezői engedélyért *Ferenc József* királyhoz folyamodtak.

— **Vadnai Károly síremléke.** *Vadnai Károly* nak, a néhai kitűnő írónak és a hivatalos lap volt szerkesztőjének a kerepesi-úti temetőben levő sírja fölé díszes emléket állítottak. *Gerenday Béla* akadémiai szobrász készítette az emléket, mely fekete svéd gránitból faragott obeliszk rajta lapidáris feliratban megörökítve Vadnai élete. Az emléket halottak nap-

jára lepezik le ünnepség keretében, melynek rendezésére az elhunyt író barátai a Kisfaludy-társaságot kéri föl.

— **A Himnusz a templomban.** Aki hallotta már templomban, az orgona bugó kísérete mellett a Himnusz, érzi, hogy ez a szent vers mennyire otthon van az Isten házában. Nincs szebb imádságunk és zsoltárunk se, mint amilyen ez a szöveg és a méltóságos, hatalmas zene. Sokfelé azonban mégis számúzik a templomokból a Himnusz, illetoleg be se bocsátják. Némely püspök tudniillik úgy gondolkozik, hogy profán ének biz ez. Különösen az ellen a két sor ellen van kifogása a püspökök egy-nemelyikének, amiben az van mondva, hogy: Megbühöndötte már e nép a multats jövődöt. — Ilyenformán néhol énekelhetik a hívek a templomban a Himnusz, másutt nem. Ez helytelen állapot, amiben rendet akar csinálni *Vasary* Kolos hercegeprimás. A püspököknek legközelebbi, ennek a hónapnak huszonharmadikára összehívott értekezletén tudniillik határozatot fog provokálni abban a kérdésben, hogy lehet-e, szabad-e a templomban a Himnusz énekelni.

— **A császárné nem Brown-lány.** Az ég tudja hogyan, manapság, a huszadik században is, amikor pedig a vasut, a táviró és a telefon végképp megszüntette a távosságokat, még egyre megteremnek a legendák. Így például a nyáron egy ideig érdekes hírek jelentek meg a különféle nemzetbeli újságokban egy *Brown* nevű missről, aki Koreában a császár háremébe jutott s *Ji Hóngnek*, a császárnak annyira megtetszett, hogy első helyet juttatott neki s császárnének is megkoronáztatta. Még arcképe is megjelent a nagy karriérhez jutott kisasszonynak, aki tulajdonképpen csak egy Koreában meglepedett amerikai hittériónek az okleveles tanítónő lánya lett volna híre szerint. Hát a koreai hárem egendának ezennel vége. A fálat megjött Korea fővárosából Szöulból. E szerint Koreában sohasem járt *Brown* nevű hittérió. Az egész országban csak egy *Brown* van, *Mac Leavy Brown*, Korea fővámgazgatója, aki azonban agglény. Az új császárné, akit csakugyan a nyáron veit feleségül *Ji Hóng* császár, egy *Om* nevű koreai udvari hivatalnoknak, bennszüött koreai embernek a leánya. Szó sincs róla, hogy európai vagy éppen tanítónő volna s hatéves kora óta a császári háremben nevelkedett, fekről-íokra emelkedett addig, hogy az öreg császár végre feleségül vette. Az új császárné különben már nem fiatal, sőt több felnőtt gyermeke is van.

— **Összeesküvés a Yildiz-kioszkban.** Egy nem igen megbízható szófiai újság, a *Vecserna Posta* nagyszabású összeesküvés híret közli. Az összeesküvés a szultán ellen irányult s az volt a célja, hogy detronizálják a szultánt s helyére ifjabbik fiát, *Beder Eddin* herceget ültessék. A herceg a katonai párt feje volt s nemrégiben halt meg. Halálát összeköttetésbe hozták az összeesküvéssel. Hivatalosan azt jelentették tudniillik a herceg haláláról, hogy az tüdővész miatt következett be. Valóságban azonban úgy áll a dolog, hogy mérég ölte meg. Az összeesküvéssel — mindezt a szófiai újság írja — hirtelen és alaposan elbántak. Összefogdosták, hajóra vitték s azután megfojtatták és a tengerbe dobták őket.

Ezzel szemben már délután megérkezett Konstantinápolyból a hivatalos cáfoló telegramm, amely így szól:

Az *Agence de Constantinople* hivatalos jelentések alapján néhány külföldi lapban megjelent ama szófiai jelentést, hogy nagyszámú török tisztet összeesküvés miatt leartóztatták és megölték *kohómánynak* mondja.

Semmi okunk sincs azonban arra, hogy ennek a telegrammnak több hitellelőségét tulajdonítsunk, mint amennyit a szófiai újság híre megérdemel. Egyik éppen olyan megbízhatatlan hírforrás, mint a másik.

— Brankovics pátriárka a Thökölyanumban.

Brankovics György pátriárka *Fogdanovics* Lucian püspök kíséretében tegnap délben látogatásával tisztelte meg a Thökölyanumot. A pátriárkát, mint az intézet legfőbb patronusát, az igazgatósági tereben az intézet patronátusának tagjai, *Lubkovics Arzén*, dr. *Magyarovics* Mladen, *Dedovics György*, dr. *Dimitrijevics* Vladimir és *Krisztics* Lázár fogadták, a növendékek, élükön *Popovics* Vazul István királyi tanácsossal tiszteletteljesen üdvözölték. Az agg egyházeledelem intette az ijuságot, hogy vegyen Thököly Szávtól példát és hogy az életben a király hű a'ttvalói, a magyar haza honszerető érzelmű polgárai és egyházuk, valamint népiük hű fia legyennek. Ezután a pátriárka megtekintette az intézet összes helyiségeit és teljesen meg volt elégedve a renddel és csinossággal. A pátriárka távozása előtt az intézet igazgatójának legmelegebb elismerését fejezte ki.

— **Deák Ferenc emlékezete.** A *zalaegerszegi* Deákünnep alkalmából *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki tudvalevőleg a vármegye egyik képviselője, a következő táviratot intézte az ünnepet rendező bizottság elnökéhez:

Deák Ferenc születése százados évfordulójának emlékét azzal vétem a legméltóbban ünnepelni, ha Magyarország minden tanintézetében a legkisebb népiskolától az egyetemig, a nemzet jövő sorsát vezető ijuság megnyitja fogékony elméjét és nemesen dobogó szívét a haza bölcsé soha el nem muló hatásának és mély kegyelettel mutatja be hódolatát az igazi államférfiúi nagyságnak, az önmagát eleledő hazaszeretethez, a tántoríthatlan királyhűségnek, a minden hiúságtól ment, de önzetelen méltóságában fenséges nagy jellemnek.

Emellőt az volt lelkeim óhaja hogy a mi forrón szeretett Zalamegyénk Deák Ferenc szülőföldjének székhelyén magasztos ünnepeteken együtt hódolhassak a mi lelkünkhez, a mi szívünkhez legközelebb álló nagy halhatatlanunk emlékének.

Ha ebben engem tölem nem függő okok megakadályoztak is mégis ott leszek lelkeim egész meglevél szíveim egész erejével a szülőföld ol-tára előtt és veletek együtt imádkozom: Lebegjen e nemzet előtt Deák szellemének minden kibékítő, áldó ereje!

A temesmegyei végvári kerület közönsége városnap kegyeletos ünnepet adozott Deák Ferenc emlékének. A kerület központján a végvári polgári olvasókör rendezte az ünnepet, amelyre lement dr. *Gorove* László, a kerület országgyűlési képviselője, akit megérkeztek a községhezán ünnepi fogadtatásban részesítettek. Az emlékbeszédet dr. *Gorove* László országgyűlési képviselő tartotta, aki Deák történeti szerepét széles kortörténeti alapon rajzolta meg. A közönség nagy tetszéssel fogadta a beszédet, amely után *Tajai* Károly és *Bujdosó* Minály földművesgazdák szavaltak hazafias költeményeket.

— **Haszartó zarándokok.** A Konstantinápolyba Rákóczi sírjához zarándokolt társaság első csoportja ma délben érkezett vissza a nyugati pályaudvaron a fővárosba *Lung György* székesfővárosi tanácsossal, akit egy nagyobb számú társaság fogadott *Zseni* Józseffel, az Országos Nemzeti Szövetség társelnökével, aki üdvözöl beszédet intézett a zarándoktról visszaér kezett társasághoz.

— **Most — ugymond — csak Rákóczi lelkét hozhattok el magatokkal, de hiszszük, hogy a szent hamvak sem fognak már sokáig idegenben porlani. Ezzel a hitel, ezzel a reménnyel üdvözöllek. Isten hozott benneteket!**

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *Lung György* meghatott szavakkal mondott köszönetet a vártalan fogadtatásért. Elmondta, hogy a török szultán s általában a török hivatalos körök nagy rokonszenvvel és kitüntetéssel fogadták a magyar zarándokokat s remélni lehet, hogy ez a zarándoklat előmozdította Rákóczi halmvainak régen óhajtott hazahozatalára irányuló nemzeti törekvéseket s közelebb fogja hozni a közös törzsből eredő, de a gonosz jálumok által egymással századokon keresztül harcban állott két testvérem etet.

— **Névmagyarosítás.** *Neuhäuser* Lajos a Kanzer-gyár alkalmazója, nevét *Neszmély* Lajostá változtatta.

— **A drótélekűl táviró.** Rómából jelentik, hogy a tengerészeti minisztériumhoz Pekingből érkezett távirat szerint ott ma történt meg az olasz követség tagjai, diplomáciai testület, valamint a kínai hatóságok jelenlétében a raadio-telegrafikus állomás hivatalos megnyitása. A lényeg eredmény mindenkit kielégített.

— **Jubíáló tisztviselő.** *Streliszky* Dávid, a Magyar Általános Hitebank tisztviselője e napokban ünnepelte hiva'li működésének 25 éves jubileumát. A jubíánst, akit ebből az alkalomból *Kornfeld* Zsigmond vezérigazgató az igazgatóság nevében igen meleg és elismerő szavakkal üdvözölt barátjai és ismerősei is elhalmozták szerencseváltóikkal.

— **Az eltűnt orvosnő.** Londoni távirat alapján már adunk hírt arról, hogy az angol fővárosban titokzatos körülmények közt eltűnt dr. *Ickmann* Zsófia, a *Charingcross*-kórház tanársegéde. Hiábavaló volt azóta a rendőrség minden fáradozása, nem akadtak nyomára az orvosnőnek. Hozzártózoí lehetetlenek tartották, hogy utonállók tették volna el láb alól, mert *Ickmann* Zsófia szinte berkulesi termetű, atlétaerejű nő. Egy má londoni távirat jelenti, hogy *Ickmann* Zsófia feloszlásnak indult holttestét játszó gyermekek megtalálták a Richmond-park egy sűrűségében. A vizsgálat eddigéle nem derítette ki, hogy öngyilkos módon, vagy gyilkosság által halt-e meg.

— **Vakmerő leány.** *Valence* franciaországi városban egy gyermekleány részolgált arra, hogy a napi események között néhány sornyi megemlékezést kapjon. A neve *Eva Jougleus*, s azt tette, hogy egy megvadult ló elé vetette magát s megfékezte, miután

a ló jó darabig magával ragadta. A leány mindössze tizenégyéves.

A halottégetés váma. A fiók finanszenkinek Olaszországban kellene inaséveiket tölteni. Mert nincs a világon ország, ahol jobban értenének a közönség kisajtolásának művészetéhez. A mi adóprésünk valóságos gyerekjáték az olasz adógéphez képest. Ez kerekül közé kap mindent és pénzt sajtol ki mindenből. Adóbélyeget nyom a gyufaskatulyára és adóbélyeget röpít a kapujára. Irányítóinak szemét nem kerüli ki semmi és így történt, hogy a milánói halottégető-kemencét is észrevette. Nosza meg volt az új adóalap! Az olasz finanszenkijelentette, hogy holttestének megégetését nem élvezheti ezután senki ingyen. Akinek igényei szerények és megelégszik azzal, hogy otthon égetik el, az csak százhusz lira kincstári illetéket fizet, minthogy ezzel a hazai ipart pártolva, hazafini kötelességet is teljesített, aki ellenben még halála után is nemzetközi hajlamokat árul el és holttestét külföldre szállíttatja, az ezt a luxust csak háromszázhetven lirán szerzheti meg magának.

Deák Ferenc népszerűsége. Hogy milyen hódolatban volt része Deák Ferenecnek a polgárok részéről, arra nézve érdekes apróságok közül velünk egy somogyimegyei olvasónk, aki előkelő szerepet visz a vármegye közéletében. Deák egyszer Kaposvárot szállott meg *Pundy* János Korona-ogadóijában. A fogadós gorbma ember hírében állott meggyezerte, de Deákkal nem tudott kikezdeni, mert a haza bő ese ki se mozdult a szobájából. Még az ebédjét is ott költötte el rokona, *Hertelendy* János társaságában. Ebéd fölött arra kérte Deák a rokonát, hogy szeressen neki alkalmatosságot Keszthelyre. Csakhogy akkor még nem volt fiakker, magánfogat se nagyon akadt az egész városban. A célnak megfelelő lova csak *Pundy* Jánosnak volt. Mit tehetett egyebet Hertelendy, fölhívatta a vendéglőst és előadta neki a dolgot.

— Ez az ur itt Keszthelyre szándékozik, átengedhetné a lovait jó fuvarért.

Pundy az ó szokott tempójában zsörtölődni kezdett. Többek közt a herköpátért is emlegette és kikérte magának, hogy őt bárki is fuvarosnak nézze. Szóval az ó lovat nem kaphatók. Hertelendy erre amugy suba alatt odasugta *Pundy*nak:

— Ne okoskodj, Janosi, ez az ur itt Deák Ferenc.

A gazda majd hanyatt vágódott a meglepetéstől. Lekapta a sikkját, amit sohasem szokott tenni, és esze nélkül áradozott:

— Csókolom kezét méltóságos, kegyelmes uram, befogatom mind a négy lovat, addig menjen rajtuk, ameddig tetszik, Keszthelyre, Kehidára, Sopronba vagy ahová tetszik. Azt sem bánom, ha soha sem küldi haza, tartson meg lovat, kocsi.

Es semmiféle szabódást be nem várva, kirobant. Másnap jókor reggel be volt fogva a négy ló. Deák csak egy darabig vette igénybe a *Pundy* szolgálatkészségét. Idő előtt visszaküldte a fogatot és fuvarjait is mellékelte jócskán. De *Pundy* tudni sem akart honoráriumról, azon érintetlenül visszaküldte. Még csak az kellene, hogy pénzt is kapjon a nagy tisztesség tetejébe! Boldog volt, hogy Deák Ferenc az ó kocsián utazott. El is dicsekedett vele holtá napjáig.

Folyóvízeljárásokról. A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a *Duna* alacsony vízjárás mellett Komáromnál és Bajánál Mohácsig apad, egyebütt emelkedik. Budapestben a vízjárás ma 164 centiméter, tegnap óta változatlanul áll. A *Tisza* alacsony vízjárás, Csapnál apad, egyebütt emelkedőben van. A *Dráva*, valamint a *Száva* felső szakaszán közepes vízjárás, a többi folyók pedig alacsony vízjárás mellett áradó jellegűek. A *Dunán* Gemencnél 25 dm. a gázló-mélység.

A szorgalmas Szent Antal. Az *Echos des Grottes de Saint-Antoine de Padoue* című folyóirat legutóbbi száma, melyet a *Confrérie de Notre Dame de Bon-Secours* ad ki, leközi azoknak a névsorát kik közönséget mondanak valamért *Páduai Szent Antalnak*. Így A. R., A. V., Biéré, Y. Orleans stb. nevű urak vizsgájuk sikerileg lejáról haláluknak, mások, amiért megtalálták elvesztett ékszerüket, kulcsaikat, amiért kiszabadultak a katonaságtól, amiért behatolták kétes követéleiket, amiért segítségükre volt valami eladásnál és eladás közvetítésénél stb. Így találatodik ez hosszú oldalakon keresztül, úgy, hogy az olvasót valóban meglepi a népszerű szent sokoldalúsága és szorgalma.

Megszöött foglyok. *Halle*-ből táviratozzák: A szombatról vasnapra virradó éjjelen a kerületi központi börtönből nyolc fogoly és öt férfi megátámadása után, kik közül egyet megöltek, megszökött. Ezek közül hetet vasnap a bünyügyi rendőrség egy csapata és a katonaság a *Halle* mellett lévő dőlai síkon elfogott, miközben az egyik szökevény lábát átlőtték. A nyolcadik szökevényt a fogház közelében lévő villa szemes pincéjében találtak meg.

Iskolai történetek. A budapesti iskolás leánykák köréből vesszük a következő két érdekes eseményt:

I. A dacl. (A jellemes történet.)

(Személyek: *Piroska* 9 éves, *Ilonka* még nincs tízéves.)

Ilonka: Hallom édesem, hogy te vagy az első az osztálytokban.

Piroska (szomorúan): Oh, drágám! Már nem!

Ilonka: Már nem? No, ez szép! Hát mi történt veled?

Piroska: Istenem, nem is olyan nagy dolog. Egy dactit csiptem.

Ilonka: Dactit? Ez nagyon kedves. És miből, ha szabad kérdezem?

Piroska: A számtanból. A láncszabály példát nem tudtam megoldani a tanár így szólt: Menjen a helyére! *Szekunda*!

Ilonka: Érdekes! És hogy történt a kis baleset?

Piroska: A dolog nem nagyon egyszerű. Ugy volt, hogy nagy vendégség volt nálunk. Elvégre nem hagyhatom ott a vendégeinket avval, hogy: pardon, nekem számtani példákat kell kidolgoznom holnapra.

Ilonka: Persze.

Piroska: Vagy nem mondhatom, hogy: no, most nekem bocssásnak meg, de egy láncszabály számításom van s azt kell megoldanom. No, nem?

Ilonka: Természetes.

Piroska: Tehát maradiam s másnap leírtam az egész láncszabály gyakorlatot a szomszédom irkájából. Tudod édesem, ez így szokott lenni.

Ilonka: Igen. Ez így szokott lenni.

Piroska: De ne hidd, hogy csak magam írtam le. Éppen ezen a napon még tíz leány mamájánál volt vendégség s ez a tíz mind arról az egyről írta le a dolgozatát.

Ilonka (ravaszán): Oh drágám, ez hiba volt. Látom már, hogy ebből támadt a baj.

Piroska: Ebből. A tanár kiszólitott, földadta ugyanazt a láncszabályt és én nem tudtam. Visszaküldött a helyemre s akkor mondta, hogy: Ez *szekunda*!

Ilonka: Szegénynek...

Piroska: Pardon! Ne sajnálj édesem. A dolog nem is olyan nagy szerencsétlenség.

Ilonka: Hogy-hogy?

Piroska: A tanár másnap átnézte a dolgozatokat s így szólt: Nagyon sok egyforma dolgozat van, — kérem. Ez gyanus — kérem! Álljon föl mindenki, aki úgy másolta le a dolgozatát — kérem!

Ilonka (kipirulva): Érdekes helyzet!

Piroska: Oh, nagyon érdekes. A tíz leány közül csak egymagam álltam föl. Képzeld!

Ilonka: Helyes! Te jellel vagy!

Piroska: Ugy van. Ezt ő is mondta. A tanár. Meg volt hatva s így szólt: *Piroska*! Maga tudásban utolsó, de jellemben az első... (Mindketten elrészkenyvednek s halgatnak. Végre *Piroska* megszólal.) Édesem! Nem is hiszed milyen jó az, jellemesnek lenni.

Ilonka (ábrándosan): Csakugyan. Nagyon jó lehet...

II. A közzöntő. (A jellemtelen történet.)

(Személyek: *Ilonka* még nincs tízéves. *Piroska* kilencéves.)

Ilonka: Nekem is volt egy bájos esetem.

Piroska: Igen? Üljünk közelebb a kandallóhoz s beszélj el. (Közelebb ünek a kandallóhoz.)

Ilonka: Tehát, vendégeink voltak nekünk is. Általában nem kedvelem a vendégeket, de az ember szivesen cseveg el egy órácskát.

Piroska: Hogyne.

Ilonka: Igen, és ilyenkor elmuasztja az ember a költészetet, amelynek tulajdonképpen nincs is gyakorlati értéke. Másnap tehát készeletlenül mentem az órára s nehogy valami szerencsétlenség essék velem, óra előtt így szóltam a tanárnak: Tanár ur! Apus-kám holnap ünnepli születésnapját. Ez alkalommal illik, hogy egy költeményt szavaljak neki. Kérem, adjon nekem egy ilyen költeményt.

Piroska: Bocssás meg drágám, de nem értem az összefüggést.

Ilonka (mosolyogva): Gondoltam. — Az összefüggés az, hogy az ilyen költeményeket le kell másolni. Amig az ember másol, nem felelhet. Bizonyos voltam benne, hogy nem hívják ki.

Piroska (lelkesen): Te igazán okos nő vagy.

Ilonka (nyugodtan): Igen. De nagyon nyugtalan voltam mégis. Észrevettem, tudniillik, hogy *Mili* ugyan-egy télt, mint ahogy én.

Piroska: Ilyen ravasz!

Ilonka: Ravasz? De még milyen ravasz! Képzeld csak, óra után, mikor már minden baj elmúlt odamentem *Mili*hez s így szóltam: Bocssás meg drágám, de meg kell vallanom, hogy apuskámnak nincs holnap a születése napja. Ó május 19-én született. Én csak úgy mondtam...

Piroska (nevet): Megvalloltad?

Ilonka: Meg.

Piroska: És ő?

Ilonka: Ó? Mosolygott. Roppant szemtelenül mosolygott s így szólt: Érdekes! Én azt mondtam, hogy a nagyanyám születésnapja van. Pedig a nagyanyám egy szót sem tud magyarul...

Piroska: Oh, ez nem jellemes dolog.

Ilonka: Nem.

(Egy percig hallgatnak s aztán mosolyogva mondja *Ilonka*): Te! Van abban valami, ha az ember egy kissé szemtelen.

Piroska (vidáman): Hogyne! Nagyon sok van abban.

— **Az első hó.** Tíz órától ebéd utánig még ősz eső hullott permetezve Budaesten s a nyirkos levegő, mint mondani szokás, behatolt a pórusainkba, hogy dideregre kíváncsított az utóán járó-kelő a téli hidegre, amely legalább határozott jellegű. Estére aztán meg is jött a tisztta, kemény idő, amelyből először érezte ki az igazi szezonhangulat úgy színházkedvet táján. Az emberek már biztatták egymást:

— Ez a tél előjele.

És a házakban kiadták sokfelé a rendeletet:

— Most már igazán be kell fűteni!

És hogy a sejtelmeknek és a házi utasításoknak immár meglegyen a komoly alapja, hát megjötték az első táviratok is a leesett hóról. *Nagyvárad*ról jött a legelső s azt jelenti, hogy a bihari hegység között havazott, *Bihar-Füred*nek teljesen télies a képe, s *Nagyváradon* olyan hideg eső hull, hogy kicsi hujja, hogy nem hó. Kissé messzebb, *Erdélyben*, *Borog-Prundon* és környékén is hóréteghez jutottak az éjjel a hegység. Tudomásul vesszük az első hó-híreket, s adjuk őket tovább minden elérkezéenyedés nélkül, amely ilyenkor a színes leírásokat kedvelők tollakon erőt vesz, hogy megérkezett válságokkal teljes szép Magyarországunk az első hó...

— **Az esődi lépéges.** *Nagy-Károly*ból jelentik, hogy az esőzés miatt az égés továbbterjedésének veszedeleme teljesen megszűnt és az égő területen is sok helyen elaludt a tűz, úgy, hogy a tűzzel körülfogott szigetekhez az elégett területen át is lehetővé vált a közlekedés. Ennek következtében a *Bölcs Gyula* kormánybiztos elnöklésével tartott értekezleten elhatározták, hogy a kirendelt katonai segítséget visszarendelik és csak a védelmi őrszolgálatra hagynak egyidejűleg még 100 embert az égés területén. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy 1790 hold területen pusztított a tűz, még pedig a gróf *Károlyi* Sándor, *Kadar Gusztáv*, *Roth Károly*, *Péchy László*, *Uray Kálmán*, *Bálint* és Sándor bárók, *Ilsvay* és a börtvényi kisbirtokok s földjein.

— **Halálzás.** *Juntyik* Mátyás temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe *Békésben*. A város és a környék intelligenciája teljes számmal megjelent a korán elköltözött jeles művész ravatálánál, amelyet számtalan koszoru borított. Közöttük volt a Képzőművészeti Társulat, a Képzőművészek Egyesület, *Békésvármegye* és város, a *Békésvármegyei Közművelődési Egyesület* stb. A fővárosból is többen vettek részt a temetésen, s ott volt nagy számmal a békési nép, melyet az elhunyt művész oly sok szép festményében örökített meg. A sírnál dr. *Estergár László* muzeumi főmondott rövid beszédet. Az gyászoló családhoz igen sok résztvevőtávirat érkezett, többek között *Wassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Lotz Károly*tól s az országházipítő-bizottságtól.

Id. Kammer Ernő, a *Vadászkürt* szálloda tulajdonosa régi pesti polgár ma 74 éves korában Budapestben meghalt. Az elhunyt Szilárdián született s a negyvenes éveiben került a fővárosba. Itt évekig az *István főherceg* szállodában fűzőpincér volt, majd 1855-ben a *Fürdő*-utcaban alapította a régi híres *Kávé/ördös*. A *Vadászkürt*-szállodát 1864-ben bérletre ki s a szálloda később tulajdonába ment át. Pár évvel ezelőtt vonult vissza az üzletől, amelynek vezetését a fiára bízta. Diszelnöke volt a szállodások és vendéglők ipartestületének. Halálát kiterjedt család, közüli legidősebb leánya, özvegy *Hérich Károlyné*, *Hérich Károly* miniszteri osztálytanácsos özvegye gyászolja.

Ma temették özvegy *Schwarz* Ábraháméét. A fővárosi jótkonyagsági egyleten kívül résztvett a gyászszertartáson a pesti irrealista bitűközség elöljárósága, *Köhner Zsigmond* udvari tanácsossal az élen. A megboldogult birtokaihoz tartozó közlések is képviselték magukat a temetésen. Megható volt az a rendkívüli részvét melylyel a megboldogult legdrágább birtokaihoz tartozó okányi református egyház adózott az elhunyt emlékének. Az okányi református lelkész, *Mark Ferenc* szép beszéd kíséretében dicsérte az elhunyt nagybirtokos jótkony, istenülő s jámbor életét. A gyászszertartást dr. *Kohn* Sámuel íróbbi és *Lazarus* főkantort végezték.

— **A vonat alatt.** *Pozsár* József hatvannyolc éves vasuti munkás megélt az a szokatlanaságot, hogy végigrobogott felette egy vonat, neki azonban semmi baja sem történt, legalább első látszaira mintha megmenekült volna a haláltól, amelyre kíváncsított. Ugy történt, hogy nyilván mert elbocsátották a szolgálatból, a *bélményesi* vonat elé leküldi keresztbe, de a vonat hőkortója hosszabban a sínek közé tekerette s a vonat kíméletesen elhaladt föllette. *Várad-Velence*re aztán vonaton ment be *Pozsár* s mikor a váróterembe tért be, összerokadt és meghalt.

— **Nihilisták egy grófi palotában.** A *Le Rappel* szenzációs hírt kap Erytkuhnen németországi városkából, mely az orosz határszélén van s leginkább van abban a helyzetben, hogy megbízható híreket kapjon. Eszerint Charkow városában szenzációt keltő letartóztatás történt. A rendőrségnek ugyanis besúgták, hogy gróf *Poloviz*, volt katonatiszt, aki Oroszország egyik legelőkelőbb arisztokratája, palotájában nihilista összejöveteleket rendez. A rendőrség csellel bejuttatott egy ilyen összejövetelekre és úgy a grófit, mint az egész társaságot letartóztatta. A palotában két villamos gyújtókészülékkel ellátott pokolgépet is láttak.

— **A debreczeni koszoru-affér.** Debreczenből jelentik: az itteni koszoru-ügyről terjesztett tulzó hírekkel szemben hiteles adatok alapján írja a *Magyar Távirati Iroda*: A 39. ezred 15–20 öreg bakája, mint rendszeren eljárókat a városvegi olajútó csárdába időgátni. Itt *Nándsi* építmester biztatására elhatározták a szabadság-szobor megkoszoruzását. A hír elterjedt a polgárság közt és egy a tervben részt nem vett katona meghallotta a dolgot és azt bejelentette *Wolff* kapitánynak. Erre *Vogel* ezredes vizsgálatot indított és husz katona bevallotta a tervet. Az ezredparancsnok lelkükre beszélt, mire a tervről lemondtak. annál inkább, mert a *benjárásnak* az összes öreg bakák örülnek, (!) mert most szolgálják le a feyvergyakorlatokat is. *Vogel* ezredes csupán *Biró* tizedest helyezte fogságba mint főkolompot. Mivel *Vogel* ezredes azt hallotta, hogy a koszorut a bakák nevében a fiatalság készül letenni, *Vogel* *Wolff* kapitány felkereste *Erdős* akadémiai igazgatót, kérve őt, hogy a fiatalságot beszélje le a tervről és a katonaság igazgatásáról, és egyben jelentette *Bocskó* lókapitánynak, hogy a koszoru és a nemzeti zászló az olajútó csárdában van s a koszorut *Erdői* Károly teológus fogja letenni a szoborra a katonák helyett. A rendőrség házkutatást tartott, de semmit sem talált. Az ügy ezzel katonai részről be van fejezve, mert *Vogel* ezredes senkit sem büntet, egyedül a letartóztatott *Biró*. A városban semmiféle izgalom nem volt és nincs. Tegnap este ötven diák a vasárnapi sétálól közönséggel az emlékkertbe a szabadság-szoborhoz vonult, ott a Himnusz és Szózatot énekelve beszéltek majd kis zászlóval és három fakilyával a *Csapó-utcán* és *Kossuth-utcán* át *Vogelt*, *Wolffot* és a kasznót ábulgoló tüntettek. Végre a *Kossuth-nótát* dalolva szétoszlottak. Sem a katonaság, sem az ifjuság közt további mozgalom nincs. A főiskolai ifjuság holnap koszorúval gyalog *Szegedre* zarándokol és vasárnap ér oda.

— **Vörös Pálné szobra.** Az *Országos Nőképző-Egyesület* keretében remélg bizottság alakult abból a céből, hogy szobrot állítsanak *Vörös Pálné*nek, az egyesület néhai buzgó elnökének. Ez a bizottság annak idején nyilvános fölhívásban szólította adakozásra a magyar nőképzés híveit. Sőt a férfiakhoz is fordult azzal a kéréssel, hogy küldjék be egyszer annak a virágoskornak az árát melyet egy-egy nőnek szántak. A gyűjtés eredményéről *Lovassy* Ferenoné, a szobor-bizottság elnöke kimutatást bocsát közre. Eszerint adakoztak a szoborra:

Osiky Erzsébet 200 K., egy urnónek szánt bokréta ára 50 K., egy urnónek szánt bokréta ára 50 K., gróf *Rhédey* Lajosné 25 K., *Bujánovits* Géza 5 K., *özv. Szalochy* Sándorné 10 K., *Janky* altábornagy 10 K., *Vajda* (Szeged) 5 K., *Janky* Anna 10 K., *Gyözléka* *Janky* Anna 5 K., *Mayer* 2 K., *Czegledy* 5 K., *Czegledy* *Endre* főhadnagy 1 K., *Vass* *Andrásné* 2 K., *Reák* *Iván* 2 K., *Pinkovits* *József* 50 K., *Fáby* *Erzsébet* 2 K., *Neirpális* *Justh* *Zoltán* 60 K., *Kápé* *Etelka* 2 K., *Fischer* *Gyúli* *Olga* 12 K., *Szabadhegyi* *Gézáné* 20 K., *dr. Huber* *Alfréd* 10 K., *Miskolczi* *ég. ev. nőgyógyász* 25 K., *Szarvasi* *nőgyógyász* 60 K., *Iglói* *nőgyógyász* 20 K., *Lipsey* *Mária* 10 K., *Stéhló* *Geróné* 8 K., *Daruváry* *Alajosné* 50 K., *ifj. Weiss* *János* 10 K., *Szentesi* *ev. nőgyógyász* 12 K., *Wertha* *Irméné*, *dr. gróf* *Hugonay* *Vilma* 30 K., *Enyedy* *Simonné* 10 K. Összesen összegyűlt tehát 763 korona. A gyűjtés természetesen tovább folyik.

— **A rikkanosok gyűlése.** A budapesti rikkanosok ma este a *Dessewffy*- és *Hajós*-utcák sarkán levő vendéglőben gyűlést tartottak, amelyen az alapszabálytervezetet vitatták meg. *Öntő* *Gyula* előadó olvasta fel az alapszabályokat. E szerint a rikkanosok egyletének a címe: *A budapesti újságdíjazásútk önképző és önéneklő egylete*. Az egyesület célja a tagok erkölcsi és anyagi támogatása. Az egyesületnek tagja lehet minden 15 éven felüli rikkanos, akár fiu, akár leány, ha a jelentkezéstől három hónapig állandóan foglalkozott a lapok utcai elárúsításával. *Márkus* *József*, *Öntő* *Gyula*, *Szeredai* *Leó*, *Wassermann* *Samu* és *Szalay* *Mihály* hozzászólása után a gyűlés — amely nagyon zajos volt — elhatározta, hogy az alapszabályokat még a mai formájában sem fogadja el. hanem új 30 tagu bizottságot küld ki annak megvitására.

— **Muska forradalmárok.** *Charlottenburgban*, mint *Berlinből* jelentik: letartóztatott két orosz, az egyiket *Popovnak* hívják, a másiknak nevét még nem

tudák. Letartóztatásuk előtt lakásukon házkutatást tartottak. Állítólag mind a ketten anarkisták. A *Vorwärts* azt írja, hogy forradalmi iratokat akartak Oroszországba csempészni.

— **Házasság.** *Hajdu* *Samu*, az Általános Bank Részvény-Társaság pénztárosa e hó 25-ikén vezeti otárhoz a dombovári izraelita templomban *Reiner* *Erzsike* kisasszonyt, *Reiner* *Adolf* dombovári kereskedő leányát.

Dr. Ajtai-Kovács *Barna* belügyminiszeri segéd-fogalmazó, eljegyzte várógyájjal *Bogay* *Lenkét*, *Bogay* *Máté* orvos, képviselő leányát, *Badacsonyan*.

Dr. Sebők *Zsigmond*, a budapesti önkényes mentőegyesület ellenőrző orvosa, eljegyzte *Szécsi* *Margit* kisasszonyt.

— **II. Éllás.** Angol lapoknak Amerikából szerzett értesülése szerint, *dr. Dowie* 4000 emberével e hó 15. óta megállva tartja *New-Yorkot*, hogy megsemmisítse a „bűnnek és vételenek azt a várát.” Hogy ki-osa *dr. Dowie*? Félig vallásalapító, félig üzletember, aki 7 év alatt több mint száz ezer hívet toborzott magának és *Chicago* mellett egy iparúzó várost alapított, amelyet *Cionnak* nevezett el. A jeles doktornak többek között az a megbecsülhetetlen tulajdonsága van, hogy egészséges és gazdag tudja az embereket imádkozni. Azonkívül azt állítja *Dowie*, hogy *Eliás* próféta utódja. Kitűnő üzleti fogásaival, amelyek rendkívüli szenialitás bizonyítékai és elragadó ékes-szólásával könnyű szerrel toborozza híveit és megóvja őket a gonoszok kísérteitől, akik azt merik róla állítani, hogy elsfrangú szédelőg.

Csapatá többnyire olyan emberekből áll, akik egy anyagilag, mint szellemileg szegények. Az új keresztetek nagy része eladta butorát, hogy részt vehessen *New-York* megterítésében. A modern keresztetek hadjárat nyolc külfölvonaton indult a bűnnek és vételenek vára felé. *Dr. Dowie* és seregének ötven tisztje fényesen berendezett *Pullman*-kocsiban utazott és minden kényelemben daskált. Maga a hadsereg azonban szandvicsosel és konzerv-hussal táplálkozott. *New-Yorkban* *dr. Dowie* most a nap hőse és mindenki meg van győződve, hogy szép összeg pénzt fog magával vinni.

Mikor *New-Yorkba* érkezett, manifesztumot intézett híveikhez, mely így hangzik: „*New-York* a bűnök városa, sokkal romlottabb, mint *Chicago*. De remélem, hogy mikorra elhagynom, jobb lesz. Lehetőséges, hogy a bűnöknek ebben a központjában megköveznek benünkét, de megparancsolom ime néktek, hogy viselkedjétek nyugodtan.” A *new-yorkiakhoz* így szól a retorimátor: Nem hiszem, hogy a keleti városrészekben a legnagyobb a romlottság, ellenkezőleg szentül meg vagyok győződve, hogy a lelkiismeretlen bűzrajátók a legonosabbak és tudom, hogy ezeknek papirjai és fiuanciái sz gaztettei *Amerika* átka.” *Dr. Dowie* a bűze közelében meeteingeket fog tartani. A keresztetek főhadiszállása a *Madison Square*-kertben van, ahol a szónokok, diakonuskok, az 500 muzsikuskok és az 500 főből álló kórus részére óriási emelvényt építettek. Ezelőtt nagy keresztelő-medence van, amelyben naponként kétszer fogják a megtért bűnösöket megkeresztelni. Azonkívül tizescsoportokban fognak a cionisták házról-házra járni, hogy hirdessék az új tant. A hívők jelvénye: a biblia; a fegyverrel kiállításra kinyitják a szent könyvet. *Dr. Dowie* természetesen hamarosan megintertjüvöltatta magát és azt a reményét fejezte ki, hogy a földszeszédelőgok a szegények között fogják milliőkat szétosztani. Szóval a *new-yorki* földszeszédelőgok egy kis szórakozásra nyílik ezekben a nehéz időkben alkalmá.

— **A lakásberendezési kiállítás.** A *Magyar Iparművészeti Társulat* lakásberendezési kiállításá még e héten marad csupán nyitva s ez alkalomból a társulat minden látogatónak ingyen ad a kiállításról egy díszes emlékfűzetet. Ugyancsak a kiállítással kapcsolatban látható még az iparművészeti nagy sorsjáték harmincezer koronás nyerevény-ébedőlé és más nyerevénytárgyai. A jövő héten megkezdik a lakásberendezési kiállítás lebontását, hogy helyet szerezzenek az *Iparművészeti Társulat* karácsonyi kiállításának, amely novemberben nyílik meg.

— **Leleplezett szugversenyirodák.** Nincs a világnak nagy városa, ahol annyira ki volna fejlődve a játékszenvedély, mint a mi szép fővárosunkban. Itt minden ember játszik s mikor elérkezik a löverszeny-szezon, valósággal zarándokol a gyepre a szegény néposztály is. De mindez még nem elég, mert a külföldi versenyeken is játszik rengeteg ember ilyen körülmények között azután gombamódra teremnek a szugversenyirodák. A rendőrség most kileno ilyen zugbukmékert leplezett le, akik a bécsi versenyekre fogadtak el egykoronás tétéket. Ha kisebb osztalék esett a tétékre, azt kifizették, ha azonban nagyobb összeget kellett kifizetni, egyszerűen megugrottak. Ezek a bukmekek a következők: *Wider* *Salamon* (*Dob-utca* 52.), *Iván* *Ámbrus* (*Vörösmarty-utca* 12.), *Lassu* *Vinco* (*Népszínház-utca* 31.), *Szabó* *Katalin* (*Nefejejs-utca* 9.), *Kövecses* *Lajos* (*Szegedi-utca* 6.), *Gránht* *Albert* (*Sziv-utca* 40.), *Matner* *János* (*Tömök-utca* 13.), *Vlcsis* *Mihály* (*István-ut* 45.) és *Tökési*

János (*Izabella-utca* 84.). A rendőrség az 1891. évi XXIX. törvények 1. §. alapján indította meg ellenük az eljárást, amely kéthónapi fogház és 600 korona pénzbüntetéssel sújta a zugbukmékereket.

— **Lebaudy újabb kelemetlenségel.** A párisi *Matin* egy londoni távirata szerint *Lebaudy* még mindig a *Savoy* Hotelben tartózkodik, nagyon keveset jár ki, alig foglalkozik már államának az ügyeivel és nagyon rosszkedvű. Ennek oka pedig a következő: Egy nagyon elegáns fiatal hölgy érkezett meg tengerentúrról vagy két héttel ezelőtt és ez a hölgy odaszállt a császárhoz. Ez a hölgy nem volna más, mint a császárné s egyébként sajtósága ügye akadt rögtön megérkezése alkalmával a halóságokkal. Nem egymagában jött tudniük, hanem több csizzel és egy kis kutyával. Az angol törvény szerint pedig semmiféle kutya, sem kiscsiny, sem nagy, nem teheti a lábát *Angolország* földjére, mielőtt néhány hetet vesztgárt nem visel el. A „császárné” ugyálszik, ismerte az erre vonatkozó angol törvényt, mert partra szállásakor bundája alá rejtette a kutyát s a vámvihatalnokok nem is vetek észre semmit. De néhány pillanattal a *Londonba* induló vonatra szállás előtt a császárné a vámbóhoz küldötte egyik szolgáját, hogy hozza el a kutya szájkosarát, amelyet ott fejtett. A vámosok ekkor már gyanut fogtak, odamentek a kocsihoz, melyben a császárné helyet foglalt és követelték tőle a kutyát. Hanem a császárné erőlyesen tiltakozott és el is vitte a kutyát *Londonba*. Megérkezve aztán a *Savoy*-Hotelbe, csakhamar megjelent nála a rendőrség és követelte a kutyát. Az urhölgy idegromamot kapott és semmi áron sem akarta visszaadni az ő kis uszkárját. A rendőrség távozott, de csak azért, hogy másnap újra előkerüljön. Idegromam, ellenkezés. Még *Lebaudy* kérésére sem akaria oda adni kutyuskáját ő nagysága. Tettetelenségében a rendőrség a fogadót tette felelőssé a kutyáért és bíróság elé idéztette a császárnét. Így áll az ügy. A fogadó személyzete meg van győződve arról, hogy a császárné a tárgyalás napján megint csak rosszul lesz, nem fog megjelenni, amiből ismét súlyos *Lebaudy*nak teremnek kelemetlenségei.

— **Tűzek a fővárosban.** Ma délután öt óra tájban a központi tűzörségnek tűzet jeleztek a *Gresham* biztosító-intézet *Ferenc József*-téri palotájából. A tűzoltóság nagy apparátussal vonult ki s tűzoltóság fátára hatalmas tömeg gyűlt egybe a palota előtt. Kiderült azonban, hogy mindössze egy szemesletes gyuladt ki az épületben s azt is eloltották az intézeti szolgák, mielőtt a tűzoltóság megérkezett volna. — Ma éjjel 12 óra tájban a *Rottenbiller-utca* 89-ik szám alatt ütt ki tűz *Greiner* *József* fűszerkereskedőnek a raktárában. A központi és a VII-ik kerületi tűzörség vonult ki a tűzhöz s eloltotta, mielőtt magába az üzletbe belekapott volna.

— **Uj drámatárgy.** Az ember azt hibetné, hogy azok a párisi szerzők, kik a házassági drámákat mivelk rendkívüli éleszeretettel, már minden ezirányu témát kimerítettek. Nem úgy van. Az élet találekony-sága tultesz rajtuk. Egy a napokban egy *Derville* nevű párisi ember meg akaria ölni egykori feleségét, mert ez nem akarta neki megengedni, hogy gyermekekét időnként láthassa. A bíró előtt aztán elbeszélte *Derville*, hogy mint „csinálódott” vádusk. Több évvel ezelőt valami szabálytalanságot követet el az üzletben, melyre rájött a főnöke. *Derville* azt állítja ugyan, hogy ez a vád hamis volt, de ebben állha van igaza, minthogy írásban ismerte el bűnét, mire főnöke megbocsátott neki. Sőt később főnökének egy távoli rokonát vette feleségül, aki nább ándokul azt a bizonyos írást kapta, amellyel így mindenkor büntönnel fenyegethette férjét. Hogy ez pokoli ölet, az a legvadabb fantáziája u drámaírónak is el kell ismernie. Hogy a fiatal pár milyen boldog házasságot él, az elképzelhető. Az asszony „erkölcsi főenyére” való tekintettel mindent megengedett magának. Egy napon aztán kijelentette a menyecske, hogy válni akar, minthogy ezidőszentini kedvese kész őt feleségül venni. A férfi szivesen beleegyezett a válásba és minthogy az asszony gyermekét is magánál akarta tartani, a bűnt kellett játszania. Azzal a fenyegetéssel, hogy börtönbe juttatja, az asszony egy szerelmi viszony szinlelésére kényszerítette. Ő maga diktálta állítólagos riválisának férjéhez intézett leveleit és ez utóbbinak válaszait is ezeknek a bizonyítékoknak révén rövidesen elváltották őket. A férj mindenbe beleegyezett, de csak azzal a feltétellel, hogy gyermekét bármikor láthassa. Az asszony írásban biztosította számára ezt a jogot. De midőn a bíróság úgy ítélte, hogy a méltatlan férj csak havonként egyszer és mindig harmadik személy jelenlétében láthatja gyermekét, az elvált asszony ragaszkodott ehhez az ítélethez. Erre vége szakadt a szerencsétlen ember türelmének. Meg akaria ölni feleségét.

— **Rendőri hírek.** Tegnap a műmáster-gyár mellett egy ismeretlen női holttestet dobott partra a *Duna* vize. A nő urias kinézetű, haja barna, ruhája kék posztó, blúza kék, fehérkesi. — A rendőrség letartóztatta *Jakobec* *Emília* harminchétes napszámósnő, aki iskolaálsánykú fü érből kioltta a fűbe-

valót. — Tegnap este Beck János hentes Vendel-utca 24. számú lakását ismeretlen tettesek fölynitették s elvitték 850 korona készpénzt és nagyobb értékű ékszert. — *Tauber* Emil magánzó Dávid-utca 8. számú lakásából nagyobb értékű ezüstműt vettek el. — A rendőrség elfogta *Ferasán* György huszonnégy éves és *Arón* Endre huszonhárom éves, rovott mul. u. a fővárosból kitiltott oszavargókat, akik igen sok lakást kifosztottak s a lopott holmit *Kovács* Vilma husz éves kaszirosónál helyezték el. — A rendőrség leartóztatta *Garbac* István negyvenhárom éves napszámot, aki összeszerkálta a Dugonics-utcában Cizmás Illés kocsiát. — *Sztancsov* István tizenkilenc éves szakács a Zuglói leütötte és megszerkálta *Fedorov* Sándor napszámot. Letartóztatták.

(x) Az a bántulatos eredmény, melyet az orvosok csúsz és köszvényes betegeknek a Zoltán-léle kenőcs használata által értek el, fényesen igazolja, hogy ily bántulatos és kenőcs felülmutat. Ujvege 2 korona, Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) Irógéppel frunk, másolunk ma már mindent. Amde mindenki nincs abban a helyzetben hogy irógépet vegyen. Akinek tehát szüksége van irógéppel készíthető leírásra, másolásra vagy sokszorosításra, írárdjára a *Damjanich-utca 28/a., I. emelet 12/a.* ajtó alá. A legkorrektebb munkát kapja a legutányosabb ár mellett.

FŐVÁROS

(*) Az ó-budai temető. Rég meggyőződtek a városzházán, hogy a jelenlegi ó-budai temető fenntartása lehetetlen. A táborhegyi földuszamlások következtében az év nagy részében egyszerűen megközelíthetetlen és a sok nagy költséggel épített sírboltokat állandóan pusztulás fenyegeti. Annál érthetőbb, hogy a főváros tanácsa még mindeddig egyetlen egy komoly lépést sem tett arról, hogy az ó-budai temetőjét végre áthelyezzék olyan helyre, ahol a kegyeltek hangulatát semmi sem zavarja. A tanács intézkedése ez ügyben az volt, hogy utasította a mérnöki hivatalt annak a megvizsgálására, vajjon a jelenlegi ó-budai temető tovább is fenntartható-e. A tanács már ezzel is a kérdés elodázását segítette elő, de a mérnöki hivatal *Schermann* tiszti főorvostól támogatva, tullette magát a tanács utasításán és figyelemzetve a további fenntartás veszedelmességére, egyuttal a temető megszüntetését hozta javaslatba. A tanács most már a temetőbizottság elé utasította az ügyet és ez megint egy negyves albizottságot küldött ki, amely a földtani intézet szakembereivel kiegészítve magát, még egyszer meg fogja vizsgálni a temetőt. Az a felesleges buzavona méltán keserítette el az óbudai polgárokat és a sok helyszíni vizsgálat helyett végre a temetőjük áthelyezését követelik. Hiszszük, hogy a tanács gondjaiba veszi ezt az elhanyagolt kerületet, amely eddig csak terheit viselte a főváros nagyarányú fejlődésének és csodálatos közönyt tapasztalt a tanács részéről, mihely szerény speciális érdekeinek gondozását kérte. Mostani kívánságának teljesítését az egész főváros általános érdekei követelik, annál nagyobb fontosságú tehát, hogy a tanács méltányolja azt és ne engedje, hogy az ó-budai temető kérdésének megoldása belátható időnkig megrekedjen a városháza aktái közt.

(*) Budaiak a vásárosarnok ellen. A fővárosi tanács Budán az Iv-utca és Árok-utca sarkára vásárosarnokot tervez. Az első kerületi polgároknak azonban a vásárosarnok nem kell, s azért a kerületbeli társaságok megbizottai és a kerületi törvényhatósági bizottsági tagok ez ügyben már régebben értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a tervek vett vásárosarnok megépítése ellen a tanácshoz memorandum fordulnak. A memorandum szerkesztésével egy bizottságot bíztak meg, melynek elnökévé dr. *Szebeny* Antal, a Szabadpolgári Kör elnökét választották meg. A memorandumot a minap nyújtották be a főváros tanácsának.

A memorandum szerint a vásárosarnok intézménye nem vált be teljesen, mert bár a vagyonosabb osztály élmezőnye általuk megbizhatóbb és egészségesebb tekintetben kifogástalanabb lett, a legszükségesebb élelmiszerek, — kenyér, hus, zsír, tojás gyümölcs stb., — ára annyira megnőtt, hogy a szegényebb néposztály élmezőnye ezen a réven károsan megváltozott. Ezenkívül az I. kerületben, általában a budai oldalon, a viszonyok egészen mások, mint a pesti oldalon, mert itt az élelmiszereket jórészt a kültelki lakosság termeli és adja is el, amint minthogy az árusítók vagy közvetlenül díja elesik, olcsóbbá teszik az élelmiszereket. Ezért kong az ürességtől a bomba-téri vásárosarnok holott az ugyane kerületben levő széna-téri és a szomszédos kerületbeli Krisztina-téri és várbeli piacok forgalma a csarnokok megnyitása és a bomba-téri piac megszűntetése óta tetemesen emelkedett. A memorandum hivatozik arra, hogy az I. kerületben főleg kistisztviselők és szerényebb igényű polgárok laknak, akiket az amugy is drága élelmiszereknek a csarnok által való mesterséges drágítása igen érzékenyen sújtana. Az is kiemelt, hogy a vásárosarnokok csak a tabáni piac várnék fölöslegessé, a várbeli, Krisztina-téri stb. piacokat nem lehetne megszüntetni, mert a kerület nagy kiterjedése miatt lehetetlen azt kívánni, hogy a Várban, Svábhegyen, Keletioldón, Lágymányoson, Gellérthegyen, Zugliban, Lipótmezőn és Hűvösvölgyben lakók mind az Iv-utca-ban levő vásárosarnokba menjenek, ami sokaknak többórnyi idővesztést és fuvarköltséget is okoz. Rámutat arra is, hogy a vásárosarnok ötföldf. százalékos köleséből történőnek és legfőkébb két százalékos jövedelmére s így a főváros pénzügyi érdekeinek sem felel meg. Vegül a memorandum ezt mondja: Ezekből láthatja a tekintetes tanács, hogy erről a dolgról való véleményünket igen szorgos és lelkiismeretes körültekintéssel alkottuk meg; e mellett tehát állhatatosan ki fogunk tartani, az ügynek bármelyik stádiumában minden erőnkkel és minden megengedett eszközzel azon igunk lenni, hogy ily hasonléküli intézmény kerületünk meg ne nyomorítsa s a szükséges főváros ne zavarja bele oly kiadásokba, amelyek pénzügyi vagy bármi más közérdekből igazolni nem lehet. Ha pedig a tekintetes tanácsot — amiben kételkednünk nem is lehet — tárgyalagos megfontolás vezeti, akkor ne ilyen természetű központosított és fénylékre valló csarnokot létesítsen, hanem a mostani piacokat oly mértékben, amint ezt az állandóan árusított, tehát nem idegenyekkel szükségessé teszik, helyezze csekély költségű fedél alá, s e nyitl csarnokok talaját készítse el a közegészségügy követelményei szerint.

A memorandumot az összes első kerületbeli törvényhatósági bizottsági tagok és a kiküldött bizottság tagjai, vagy harmincan, írták alá.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Nemzeti Színház. Az ó- és az ujkor két legnagyobb vig. átkirója került össze a mai klasszikus estén: *Plautus* és *Molière*. Mindakettő bántulatos képviselője az egészséges realizmusnak, utólrhetetlen kicsufolója az ember komikus gyöngeségeinek. A *Bögve* némely jelenetén nem látszik meg, hogy két- ezernél több estendőt röpült el fölöttük. Az arany, amit *Euclo* a farkagastyán rejtgett, nem tartósabb és nem csillogóbb, mint *Plautus* komikuma azokban a jelenetekben, ahol *Euclo*, *Harpagonnak* ez a klasszikus őse, kincseshögrét egyik helyről a másikra cipeli és tolvajt szimatol mindenki, aki közeledik hozzá. Ezt az alakot *Gál* ma is fényes pszichológiával dolgozta ki. Volt ebben az alakban valami antik buffonéria, valami a *Plautus* korából, valami abból a sülből, ahogy ezt a szerepet az akkori Rómában játszották; és az egész mégis egy kiváló modern színész alkotása volt, aki virtuóz módon részletez és a jellem megrajzolására tömörked árnyalattal rendelkezik. A *Képzelt beteg* részben új szereposztással került színre. Az eddigi előadások oszlopa, *Gabányi* megmaradt, de a régi, kitűnő művészt új generáció vette körül és ebben az új nemzedékben a művész tulajdon fia, *Gabányi* Sándor is sikerrel mutatkozott be mint *Diaforius* Tamás. Az őregbű *Diaforius* *Beross* Endre adta, azzal a pompás bohózatos vénával, amit ebben a remek vigjátékban szabadon feltehetett ki, mert *Molière*nek is az volt a célja, hogy *Purgonban* és a két *Diaforius*ban az orvosi nagyképséget és sarlatánágot a legrakocatlanabb jókedvvel állítsa pellengére. *Gál*, aki először játszotta *Purgont*, teljes erővel és rendkívül mulatságosan segítette a két *Diaforius*nak. Erdekes volt Cs. *A szeghi* Irmát cselésző szerepben látni: *Beline* szerepében, aki utál a *Argent* és mézes-mázos szerelmet színel, hogy *Argan* gyermekeit örökségükből kiharassa. A bájos és őszine asszonyok kedves ábrázolója meglepő vonásokkal tudta rajzolni ezt a perld asszonyt is, akinél a külső szépség hideg és romlott lelket takar. Kitűnően mulatott az egész színház *Nagy* *Ibolyka* *Toinettején*. Fürgébben, okosabban, bájosabb impertinenciával nem lehet adni ezt el, az élmés, konyeles, bátor és jószívű szobaleányt, aki elszántan védi *Argan* gyermekeit a gonosz mostoha cselvétséivel szemben. *Nagy* *Ibolykának* nincs párja az ilyen alakokban. Édes kis *Luzon* volt *Váradi* *Ilka*, aki gyönyörűen komédiázott atyjával az utolsó felvonásban és eszes, ügyes játékáért zajos tapsokat kapott a közönségtől. *Liget* *Juliska* és *Dezso* finoman, kedvesen hangolták össze a szerelmesek — *Ángelika* és *Cleante* — bájos duóját. A siker orszárlásza természetesen *Gabányi* illet, akinek az *Arganját* tulzás nélkül mondatják egyszerű alakításnak. (d. e.)

** Operaház. Holnap, kedden, másodszer adják elő az Operaházban a szombat esti három udonságot: *Ij. Aványi* *Emil* és *Fásztör* *Árpád* *bájos*-mondáját. A *Ködkirályt*, a fiatal zeneszerző személyes vezényléle alatt; *Poldini* *Ede* *dalmivét*; A *csavargó* és a *királyleány* melyet *Kerner* *István* dirigál, és *Ferté* *Henrik* *Velencei karnaval* balettjét, melyet *Guerra* *Miklós* rendez és *Székla* *Adolf* dirigál. A szereplők ugyanazok, akik a bemutatott előadásokon közreműködtek. Az Operaház egyik legkedveltebb dalművét a *Bajszókat* új be-

tanulással és részben új szereplőkkel adták elő csütörtökön és hó 22-én. *Anthes* *György* először fog bemutatkozni *Canio* szerepében és *Beck* *Vilmos* először éneki *Tonio* szerepét. Az új bemutatást *Márkus* *Dezso* karmester vezette, ki először fogja ezutal a művet az Operaházban dirigálni. Neddát *Szeyer* *Ilonka*, *Sil* *viót* *Takács*, *Beppét* *Gábor*, a pórt *Ney* *Bernát* éneki. Az opera után *A piros cipő* balettet adják elő.

** Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, kedden *Wilde* *Oszkár* nagyszerű színműve, a *Lady Windermere* legeszeje a huszadik előadását éri meg a Nemzeti Színházban. A két női főszerepet ezutal is *Jászai* *Mari* és *K. Hegyesi* *Mari* fogják játszani. A *Sötétség*, *Rutkai* *György* új színműve, amely a múlt heti bemutatóján nagy sikert aratott, tegnap vasárnap harmadszor került színre, teljesen zsufolt nézőtér előtt. Az udonság, e hét folyamán szerdán és vasárnap este kerül előadásra, ugyanazokkal a szereplőkkel, akik a bemutatón nagy sikert arattak. Csütörtökön lép fel először nyári szabadsága után *Blaha* *Lujza* a *Bor Eszter* szerepében.

** Elhasznált premió. A *Vándorlegény* e hétre tervezett bemutatóját a *Huszárkissasszony* egyre fokozódó sikere folytán a jövő hétre halasztotta a Népszínház igazgatósága s így *Bokor* *József* operettje péntek kivételével, amikor *Casanovát* újíjják fel, a hét minden napján, tehát szombaton és vasárnap este is színre kerül *Kéry* *Klára*val a címszerepben, ki e szerepét vasárnap este egyfolytában tizenötödöz fogja játszani. A *Huszárkissasszonyban* különben, melynek mai előadását is zsufolt néző végig és amelynek vasárnap előadásán délután pénztárnyitás már nem is volt, ma *Kiss* *Mihály* játszotta az ezredes szerepét sok egészséges ötlettel. — Vasárnap délután *Erkel* *Jenő* és *Rössel* operettje a *Masinka* kerül színre, első ízben leszállított helyárrakkal, *Komóssy* *Emmával* a címszerepben.

** A Vígsház bemutatója. A Vígsház legközelebbi udonsága, *Paul* *H. M.* *A bohóc* című vigjátéka csütörtökön, e hó 22-ikén a következő szereposztásban kerül bemutatásra:

Lord *Garston* *Cyrril* — *Hegedűs*, *Trent* *Jack* — *Góth*, *Baker* — *Szerény*, *Dixon* — *Vendrei*, *Pennyquik* — *Balassa*, *Billy* — *Róuzszéki*, *Lamb* — *Gyözö*, *Frigis* — *Bárdi*, *Mosie* — *Nógrádi* *Jolán*, *Winné* — *Harmat* *Hedvig*, *Rand* — *Kertész* *Ella*, *Egy* *fiu* — *Fehér* *Rendőr* — *Huszár*, *I. istálló* *mester* — *Halász*, *II. istálló* *mester* — *Kassay*, *III. istálló* *mester* — *Dayka*.

A bemutatój napoként a *Dr. Nebántsvirág* kerül színre amelyet vasárnap délután és este játszottak zsufolt nézőtér előtt.

** A nők barátja — ötvenedszer. A Nemzeti Színház egyik legvonzóbb műsordarabja, a *Nők barátja*, *Dumas* öt felvonásos vigjátéka pénteken éri meg az ötvenedik előadását. Először 1895. november 25-én adták a darabot, s azóta folyton fokozódó érdeklődés mellett a színház legkedveltebb darabja lett. A pénteki jubilárius előadásnak érdekességét emeli, hogy a főbb szereplők szintén jubilánkok, legfőbbjük ugyanis mind az ötven előadásban az a szerepet játszotta, amelyet a bemutatón kreált. Így *De* *Ryons-t* *Náday* *Ferenc* *De* *Montgúe-t*; *Horvath*, *De* *Simrode-t*; *Császár*, *Jane* *Simrose-t*; *P. Márkus* *Emilia*, *De* *Chantrist*; *Dezso*, pénteken ötvenedszer fogja játszani. A többi szerep *Szacsotnyé*, *T. Dellé* *Emma*, *Faulay* *Erzsi*, *Gyenes* és *Gál* kezében lesz.

** *Cocquelin* a Népszínházban. A franciák világhírű művésze *Cocquelin* a jövő héten két estén lesz vendége a Népszínházban, 28-án szerdán és 29-én csütörtökön. Az első estén *Rostand* híres *Cyranójában* járja el *Cyranó* *De* *Bergercat*, másik fellépése pedig *Molière* egyik népszerű művében lesz, amelyet a művész ezután fog megállapítani. A két nevezetes estére a Népszínház helyárait a következő módon változtatta meg: Földszinti páholy 60 korona, elsőemeleti páholy 70, másodemeleti páholy 50, I. rangú zsűlyeszek 16, II. rangú zsűlyeszek 14, körszék 12, I. rangú földszinti zártszék 6, II. rangú földszinti zártszék 3, földszinti álló 1-60; első emeleti erkély I-5 sor 12 korona, I. emeleti erkély II. sor 3, többi sor 6 korona, II. emeleti erkély I. sor 7, II. emeleti erkély többi sor 4 korona, II. emeleti álló 1-20, III. emeleti erkély I. sor 4 korona, III. emeleti erkély többi sor 2 korona, karzati ülő 1-20, karzati álló 60 fillér. A két előadásra holnapolt keddtől kezdve váltathatók jegyek a Népszínház-utca felőli elővételi pénztárnál és a városi jegyirodában.

** A cigánybáró háromszázadssor. *Strass* *János* *Cigánybáró* című operettje a bécsi *An der Wien* színházban pénteken háromszázadik előadását fog megérni. A bécsi színház ebből az ötletből díszelőadását rendez melyen az operett szövegírójának *Prologusát* mondják el, mely *A cigánybáró* zeneszerzője emlékeit díszíti.

** Bemutatás előadás a vidéken. *Németh* *József* színársulata legközelebb *A hír* címmel új eredeti háromfelvonásos vigjátékot fog bemutatni a miskolci színházban. A darabot dr. *Serény* *Jenő* orvos a *Borsó-Miskolci Hirtlap* szerkesztője írta, kinek *A tűzpróba* című egyfelvonásos vigjátéka a Vígsházban várja előadását.

Magyar énekesnő sikere külföldön. Prágából jelentik: Tegnap mutatták be a *Deutsches Landestheater* ben de la Nux: *Zaire* című dalművét. A címszerepben nagy sikert aratott *Alföldy Irén*, a prágaiak kedvelt énekesnője, akinek alakításáról szép hangjáról és előkelő iskolázottságáról sok elismeréssel emlíkezik meg a kritika.

Mascagni új állása. Római újságok írják, hogy Mascagni a római *Scuola Musicale Nazionale* vezetőjévé nevezték ki. Mascagni már el is foglalta ezt az új állását, melybe ünneppieszen iktatták be. Az üdvözlő beszédekre Mascagni azt a reményét fejezte ki, hogy vezetése alatt az intézet az első helyet fogja elfoglalni az olasz zenekonzervatóriumok közt.

Patti Adelina Amerikában. Patti Adelina utolsó amerikai bucsukörútját november első napjaiban kezdi meg a *new-yorki* Carnegie-Helban. Mint külön érdekesség a Patti-programmak szerepel az egykor világhírű énekesnő hangversenyműsorában *Tannhäuser* nagy Erzsébet-imája: *Wagner: Almkönig* című kompozíciója, melyeket először fog nyilvánosan énekelni.

Vidéki színelvétel. F. Macey György székesfehérvári színtársulata ezidőszent Szombathelyen játszik. A napokban volt a *Szobaleány*nak bemutatója, melyben a címszerepelt *Ragányi Iza* játszotta s kerral, Grisotné szerepében pedig *Bárfay Margit* a Népszínház volt tagja mutatkozott be, aki egy csapásra megnyerte a közönség tetszését. A darab sikeréhez hozzájárult még *Jakabffy Jolán* és *Gulyás Menyhért* is. A társulatnak az idén sok jó tagja van kik közül felmentendő *Torday Etelka*, akit már a fővárosi közönsége is ismer.

D'Annunzio új drámája. *D'Annunzio*, a hírneves olasz drámaíró *Jari* című új drámát írt, mely legközelebb már bemutatásra is kerül egyik milánói színházban.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Az Akadémiából. A Magyar Tudományos Akadémia matematikai és fizikai osztálya ma délután *Than Károly* elnöke alatt ülést tartott, amelyen elsőnek *Schulek Vilmos*, a nemrég választott rendes tag tartotta székfoglaló értekezését *A szempár közös működését bizonyító kísérletek* címmel.

Az előadó három kísérletet mutat be, melyekkel kételyen felül bizonyítani lehet, hogy a két szem közösen lát; fejtegeti az élettani tulajdonságokat melyeken ezek alapulnak, összehasonlítja más bizonyítási módokkal, melyek kevésbé biztosan kezelhetők s hibaforrásokkal is bírva, téves ítéletre is vezethetnek. Mindhárom kísérlet a két szem látásának a képességeire van alapítva, hogy a tisztább látókörnyezetekben részesülő szem a másiknak szóródásossá tett zavarosabb képeit leisztítja az által, hogy a határozottabban látott képhatárok az öntudatba emelhetnek, az elmosdottakat ellenben az észreveszésben gátolhatják. Az első kísérlet nyugvó, a második mozgó objektumok történeti, a harmadik pedig a körzetet látásközösségre kutatni van hivatva, amire kanosál szemek megítélésénél van szükség. A bonnyodalmak tárgya sok elvi érdeklő optikai részlet ismertetésével volt kapcsolatos, melyeket előadó részben maga derített ki és felvett tárgyat a kanosálók látásának opto-pathológus fejtegetésénél a pszichológiai területéig követte. A székfoglalót az Akadémia tetszéssel fogadta s az előadó köszönetet mondott az előadónak.

Utána *Klug Nándor* tartott előadást arról, hogy a vérnyomás és hőmérséklet minő befolyást gyakorol a szívre. Majd *Réthy Mór* ismertette *Ostwald* elvét a mechanikában s *Rados Gusztáv* terjesztette elő *Csoba György* munkáját: *A kettős partocskról*. Végül *Högyes Endre* ismertette a budapesti Pasteur-intézet 1902. évi működését.

A magyar néprajzi társaság e hó 21-én, szerdán délután 5 órakor az Akadémia első emeleti üléstermében felolvasó- és választmányi ülést tart. Az ülés tárgyai dr. *Mahler Ede*: A babyloniai és assyriai művelődési viszonyokról. — Dr. *Székely Gyula*: A csikszentmiklósi felirat. A felolvasó-ülést választmányi ülés követi.

Marosa gondolatai. A jövő hónapban ez alatt a cím alatt kötetet ad ki *Luz Terka*, akinek irodalmi munkásságát évek óta ismeri már az olvasóközönség. Egyike legjobb elbeszélőinknek, akinek tartalmas tárcái, érdekes novellái gyakran jelennek meg a napilapokban és folyóiratokban. A kötet ára két korona negyven fillér s megrendelhető a szerzőnél is (József-utca 32.).

Megtépett fészek. Tizennyolc elbeszélést gyűjtött össze *Lőrinczy György* új kötetében, amely most jelent meg, izléses, csinos kiállításban, *Singer* és *Wolfer* kiadásában. A közönségnél régi kedves ismerőse *Lőrinczy György*, ki nem keresi s nem festi a nagy, erős szenvedélyeket, hanem az egyszerű, szelíd, poétikus érzéseket. A kötet megrendelhető *Singer* és *Wolfer* könyvkereskedésében. Ára 1 korona.

Aztyadó. Az Egyetemes Regénytár piros kötetei közt, melyben a világirodalom kitűnő művei mind képviselve vannak. — *Aztyadó* című munkájával bevonult *Pierre Loti* is. Rapszódikus hangú könyv ez, melynek lehelletes érzéstartalomban egy ioró szerelem története bontakozik ki.

A tulajdonjog elaptnak. *Iris dr. Agoston Péter* jogakadémiai tanár. (Politzer Zsigmond és Fia kiadásában. Ára 8 korona.) Nagy értékű s a magánjogi irodalomban számottevő mű hagyta el a sajtót. A magyar tulajdonjog története és az urbéri viszonyok tárgyalása után a szerző a tulajdonjog voltaképpeni alapjainak tárgyalozik s ezekből építi meg a tulajdonjog fogalmát. A III. könyv a tulajdonjog két különös alak-

ját a közös tulajdon és a hitbizományi tulajdon tárgyalja. A mű a gyakorlatban is lényegpótló. A szerző különös érdemeket kell kiemelni a tulajdonjogi korlátok s így a tulajdonjog fejlődéséért, éppen ezért helyes kifejtését.

SPORT

Aganoskiallítás. Ma döntött az aganoskiallítás anyagának bíráló bizottsága a hirdettet aganos-pályázat dolgában. A bizottság tagjai voltak: *Báró Trautenberg Frigyes* elnök, továbbá gróf *Esterházy Béla* és gróf *Erdődy Rudolf*. Nyílt területen lőtt aganoscsal első díjat nyert gróf *Almássy Imre*. Kiemelték még gróf *Hunyady Károly*, báró *Luttwitz*, gróf *Teleky Sámuel*, gróf *Maglath László*, *Keltz Gyula*, gróf *Lentrim Rudolf*, *József Agost főherceg*, *Günther schleswig-holsteini herceg*, és gróf *Hoyos Miksa* zsákmányát. Vadaskerti szarvasagancsok első díjat nyert gróf *Esterházy László*, második és harmadik díjat gróf *Draskovich Iván*. Díjat nyertek még gróf *Károlyi Imre*, *Ory Aladár*, gróf *Erdődy István*, ifj. *Havas János*, *Odeschajchy Zoárd herceg*, gróf *Wenckheim László* és gróf *Degenfeld Pál*. A kiállítás 20-ikától 25-ikéig lesz nyitva a Royal-szállóban.

Foxterrier- és tacskóverseny. Az Országos magyar vadászövetség és a Magyar foxterrier és tacskóklub ez évi november hó 14-én és 15-én Budapesten rókára és borzra foxterrier és tacskó koterék-versenyt rendez. Részletesebb felvilágosítást az Országos magyar vadászövetség ad. (Budapest, Rottenbiller-utca 33. szám.)

Bécsi lövészversenyek. Az Ausztria-díj nagy szenzációja után csendesebb nap következnek holnap. Négy handicap szólítja versenybe a telivéreket, míg a többi futam közül az *Őszi kancadit* nevezetes. Ennek legrealisabb jelöltjei: *Szállessend* és *Ballada*. Jelöltjeink:

- I. *Alte Wiese—Prima II.*
- II. *Habszi—Dreher-istálló.*
- III. *Ballada—Szélessend.*
- IV. *Rosenmontag—Sáule.*
- V. *Barbarossa II.—Marco Polo.*
- VI. *Olve—Donnerweter.*
- VII. *Kinos—Snip-Snap.*

Nyíltér.

Annuitásos Kölcsönök

60 egyenlő, tőkét és kamatot magában foglaló havi részletben való visszafizetésre kaphatók:

A Hazai Leszámlító és Takarékszövetkezettél

Budapest VI., Andrassy-ut 47. sz.

Előnyök: Nincs kamat és betöltve azonnal! Kezdetben a törlesztés bármikor utánfizetés nélkül! Egyenletes fizetési kötelezettség! Kamattakarítás!

SOMATOSE

(előadó húshéjnyel)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint **lúptérszűkenyék** ideálja" betegnek és gyengének.

Idegeket és izmokat erősíti.
Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

IDLÉTT TOROK-ÉS
GÉGFÓHÓRTNÁL

fényesen bevált a

Rohitsi "STYRIA"-FORRÁS
gargalizáló viznek.

Özv. **Epstein Sándorné**, szül. **Leitendorfer Malvin** anyját, mint gyermekei **Dezso** és **Béke**, valamint a gyalozó családbeli rokonság nevében fájó szívvel tudatja felelőtlenségük és szereltek gyermekei atyjának

Epstein Sándor

urnak

munkás élete 51-ik, boldog házaságának 23-ik évében e hó 18-án reggel rövid betegség után bekövetkezett gyászos elhunyt.

A drága halott földi maradványai e hó 20-án, kedden délelőtt 10 órakor fognak a a gyászszobából (VIII., József-körút 29. sz.) az új izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Budapestben, 1903. október hó 18-án.

Aldás és béke drága poraira!

Koszorúk mellőzését kérjük.

Értesítjük t. üzletbarátainkat, hogy gyárainkban a sztrájk megszűnt, mátol fogva ismét minden rendelkezésemre pontosan tehetünk eleget.

Tisztelettel

Herzka, Markus & Berger
vas- és rézbutor-gyárosok
Budapest, V., Lipót-körút 8—10.

100,000 kor. nyerhető

1 drb 3^o/o-os Magyar Jelzálog-igérvénynyel.
huzás már e hó 24-én. Ára K. 4.50.
Mercurbank — BUDAPEST, —
IV., Váci-utca 37.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tisztán a kölcsönösség elvén alakzik.
Utánfizetési kötelezettség nélkül.
Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483-42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587-09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK

(Az Országos Nőképző Egyesület) most ünnepli megalakulásának harminceötödik évfordulóját. Ez alkalommal évkönyvet adott ki az egyesület, mely a nagyfotosságu kulturális bivatást tölt be. Az évkönyvben a nőképzés fáradhatatlan harcosának, *Vers Pálnak* szentelt kegyelesek megemlékezés mellett részletes kimutatást látunk az egyesület ez évi működéséről.

(Tanulmánylatgatás.) A *Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete* a vasárnapi munkaszünetet arra használja fel, hogy tagjainak bemutatja a székesfőváros nevezetes közintézményeit és gyárait. Az első tanulmánylatgatás vasárnap délelőti volt. Mintegy ezer tag tekintette meg a parlamentet egy háznagy tisztviselő kalauzolásá mellett.

TÖRVÉNYSZEK

§§ **Közvédők kirendelése.** A budapesti ügyvédi kamara a budapesti ítéltábla előtt íőlebbeviteli íőttárgyalásokra 1903. november 2-ól november 30-ig terjedő ülészakra közvédőkül a következő ügyvédeket rendelte ki: november 2—7-ig az I. íőttárgyaló tanács mellé *Eötvös Károlyt*, helyettesül dr. *Erdélyi Sándort*; a II. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Eulenberg Salomont*, helyettesül dr. *Falusy Árpádot*; a III. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Fittler Dezsőt*, helyettesül dr. *Feleki Bélát*; november 9—14-ig az I. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Frank Salomont*, helyettesül dr. *Földes Árpádot*, a II. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Fráter Bélát*, helyettesül dr. *Fried Vilmos* a III. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Friedmann Bernátot*, helyettesül dr. *Friedvalszky Sándort*; november 16—21-ig az I. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Fürst Mátyást*, helyettesül dr. *Gavai Benőt*, a II. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Gál Jenőt*, helyettesül dr. *Gergő Izort*, a III. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Glaser Samut*, helyettesül dr. *Glücklich Emilt*; november 23—28-ig az I. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Gonda Dezsőt*, helyettesül dr. *Grézló Ernőt*, a II. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Guthi Somát*, helyettesül dr. *Günther Antalt*, a III. íőttárgyaló tanács mellé dr. *Gyöngyösi Józsefet*, helyettesül dr. *György Istvánt*.

§§ **Dienes Márton 10 000 koronája.** Nagy szenzációit keltett a nyáron az az eset, hogy dr. *Pap Zoltán* országgyűlési képviselő letelt a képviselőház asztalára 10 000 koronát azzal a kijelentéssel, hogy ezzel az összeggel őt meg akarták vesztegetni. A képviselőház elnöke az összeget a képviselőház pénztárában helyettesítette el letét gyánat. Pár nap múlva Dienes Márton egyik hitelezője *Sternberg Armin* és testvére budapesti hangszergyáros-cég 475 forintos követelése fejében lefoglalta a tízezer koronát. Midőn a kérdéses követelést az V. kerületi járásbírósg, — minthogy a foglalást senki meg nem támada s a 10 000 koronára nézve igénykereslet senki be nem nyújtott a bíróság-

hoz, — kiutalta és a képviselőház pénztára a kiutalás foga-
tatását megtagadta, a nevezett cég dr. *Farkasházy*
Fischer Hungó ügyvédje útján keresetet adott be a
budapesti VIII—X. kerületi járásbíróshoz a m. kir.
Kincstár és gróf Apponyi Albert házelnök ellen és kérte,
hogy mindkét alperes mint saját személyükben
vagyonilag felelősnek mondassanak ki a kötelezes-
sének a 475 irt s járulékaikat egyetemleges meg-
fizetésére. Ma volt ebben az ügyben a tárgyalás a
VIII—X. kerületi járásbírósnál, ahol dr. *Szűcs* Ödön
albíró, a felperes képviselője dr. *Farkasházy Fischer*
Hungó és dr. *Kruydy* Andor alperesi ügyvéd előtt ki-
hirdette a bizonyítást elrendelő végzést, melyszerint
e hó 28-ik napján déli 12 órakor megtartandó foly-
tatólagos tárgyalásra tanúként megidézi gróf *Khuen*
Héderváry Károlyt, gróf *Andrássy* Gyulát, gróf *Teleki*
Gyulát és gróf *Szapáry* Lászlót.

§§ A Jogállam jog- és államtudományi havi
szemlének, melyet *Eduvi* Illés Károly főszerkesztése
mellett dr. *Baumgarten* Nándor és dr. *Gyomai* Zsig-
mond ügyvédek szerkesztenek, IX. füzeté az aktualitá-
sokra való tekintettel a szokottnál előbb, — már
ma megjelent és a nagyrészt cikkék egész sorozatát
tartalmazza. A *Jogállam* előfizetési ára az egész
évben megjelölt 10 füzetre 16 K., öt füzetre 8 K.

§§ Vétkező b. k. s. Lukács Mór Kereskedő 1903.
évi november havában női divatruha-fizetést nyújtott a
József-kürt 77. számú házában. Ebbe az üzletbe — a
saját állítása szerint — az alapításkor 100.000, 1899.
október havában 11.800, 1900. évben pedig nejknek
hozományából 12.000 koronát fektetett be. Az üzlet
azonban egyre pangott, úgy hogy 1901 december ha-
vában már egyezkedni kezdett Lukács a hitelzőivel.
Mintán a békés kiegyezés a hitelzők makacszkodásán
meghúnyt, a kereskedelmi és váltótörvényszék 1902.
január 21-én elrendelte ellene a hitelzők kérelmére
a csődöt. A csőd elrendelésével egyidejűleg család
bukás címén és vizsgálat indult meg ellene. Ezen vizs-
gálat kiderítette, hogy Lukács üzletében az üzletmenetet
megállapítani nem lehet, mert a vagyonbuktól keres-
kedő hamisan vezetette a könyveit, mérlegelt nem ké-
szített s fizetéseképtelensége dacára az utolsó évben
117.200 korona értékű árut rendelt, holott az előző
években az összes áruváltás 55—60.000 koronára
rugott s végül, hogy 81.045 korona értékű árut elvont
az üzletéből. A terhelő adatok alapján Lukács Mór
az ügyészség vádiára a királyi törvényszék család
bukás címénél miatti helyezte vád alá. Ma tárgyalta
ezt az ügyet a törvényszék *Óldás* bíró elnöklötte a
váltót a tárgyaláson azzal védekezett, hogy a rossz
üzleti viszonyok okozták a bukását. A bíróság dr. Pol-
gár királyi ügyész vádját után *Lukács* Mórj esupán
vétkező bukás vétségéért ítélte el *egyhávi fogháza*. Az
ítélet jogerős.

§§ Sajtópör a hivatalos óra miatt. A salgó-
tarjáni királyi járásbíróshoz végrehajtója *Sarkady* Gábor
elfoglaltsága miatt nem vihették be személyesen hiva-
latos aktákat a járásbíróshoz, fiát *Sarkady* Endrét
bizta meg az ügyiratok beadásával. *Sarkady* Endre
1902. december 15-ikén meg is jelent az íktatóban, de
itt *Bukvits* Szaniszló írtnok kijelentette, hogy nem
fogadja el az iratokat, mert a hivatalos óra elmúlt.
Sarkady erre bement *Nagy* Miklós járásbíróhoz panaszt
emelni, de pörül járt, amennyiben ez kijelentette előtte,
hogy neki, mivel egy ízben már panaszt emelt egyik
írtnok ellen az igazságügyminiszternél — megtiltja,
hogy bármi ügyet vigyen a hivatalba. *Sarkady* más-
nap újra bevitte az iratokat, de ekkor *Nagy* Miklós
járásbíró részölt:

— Már tegnap megkaptam a panaszomat, hogy
ha bármiféle ügyben még egyszer be mer jönni a
hivatalba, kidobatom és mehet a miniszterhez is, ne
gondolja, hogy íél valaki a miniszterétől! Most pedig
takarodjon!

Sarkady Endre, aki mellesleg a *Kincses Világ*
szerkesztője is volt, a járásbíróval történt incidensről
egy nyílt levél alakjában a *Salgótarjáni Lapok* hasá-
bján informálta Pkcsz Sándor minisztert. Ez a infor-
máció eredménye az a rágalmazási sajtópör lett, melyet
a miniszter felbatalmazása alapján a kir. ügyészség
indított *Nagy* Miklós megrágalmazásáért *Sarkady* Endre
ellen. — Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti esküdt-
bíróshoz *Zsitvay* Leo elnöklötte alatt. A tárgyaláson a
vádolt kérelmére elrendelték a válódiság bizonyítá-
sát. Az esküdték dr. *Geszti* Andor kir. ügyész vád-
és dr. *Károlyi* Sándor ügyvédjelöltnök védelme után fel-
mentte a vádlottakat. Ez aapon a bíróság is fel-
mentette a vádlottakat. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK

Lamsdorff utja Párisba.

Bécs, október 19. Diplomáciai körökben
nagyjelentőségűnek tartják gróf *Lamsdorff* leg-
közelebbi párisi utazását. Összefüggésbe hozzák
azt a már elmaradt olaszországi és az olasz király
párisi látogatásával.

A szkupstina a királynál.

Belgrad, október 19. Ma délelben 12 órakor a
szkupstina elnöke 30 képviselő élén a konakba ment,
hogy ányujtsa a királynak a feliratot. *Danajelic* elnök
engedelmet kért a királytól, hogy *Davidov* alelnök
felolvashassa a feliratot.

Erre Péter király így szólt a küldötséghez:

— Örülök, hogy eszméim megégyeznek a nép-
képviselőkkel úgy a bel-, mint a külviszonyokra
nézve. Biztosítom önöket, hogy mindig kész vagyok

közreműködni a nép jólétének előmozdításában. Elje-
nek a képviselők!

A szkupstina mai ülésén *Protic* előterjesztette a
kormány munkaprogramját, amely négy évre terjed.
A program főbb elvei a következők:

A rendőrség és a községek bíraskodási jogának
megszüntetése.

A sajtó- és csödtörvény módosítása.

Az adórendszer revíziója és a telekkönyvek
elkészítése.

Iparfejlesztés és végre a belgrádi főiskolának
egyetemmel való emelése.

Belgrad, október 19. A belügyminiszter által a
szkupstinában ma felolvasott kormányprogram azt
mondja: Az 1889-iki alkotmány a további fejlődés
alapját alkotja. Hogy ez biztosítsák, szélsőséges véget
vetni a bürokratizmusnak, korlátozni a rendőrség
befolyását és kiterjeszteni a bíróságok hatáskörét. E
előbbi a kormány törvényjavaslatokat fog a szkupstina
elő terjeszteti a községek, járások és kerüle-
tek autonómiaja tárgyában, továbbá egy törvény-
javaslatot, mely biztosítja a hivatalnokok stabili-
tását, akiknek erkölcsi színvonalát emelni fog-
ják azáltal, hogy csak oly egyéneket alkalmaz-
nak, akik a szükséges tanulmányokat végezték. A
kormány törekedni fog még ez illészekben sajtótör-
vényjavaslatot is benyújtani, mely a sajtóvétségekre
nézve behozza az esküdtbírókat és ezeket a vétsé-
geket pontosabban körülírja. Egyidejűleg a kor-
mány a bíróságokról szóló törvények revíziója átal
akarra garantálni a bírák függetlenségét. Főfellegmelt a
kormány a pénzügyekre fordítja, amennyiben mindenütt
korlátozásokat hoz be és magát a pénzügyminisztériumot
is reorganizálja azáltal, hogy a könyvvitelt javítja és
az adórendszer revízióját keresztülviszi. Épp úgy
igyekezni fog a kormány a nemzeti jólét emelésére,
az erdőművelés gondozására, iparos iskolák megnyitására
és a földművelő lakosságnak jégverés és árvíz elleni
biztosítása által. A kormány komolyan dolgozik egy
autonóm tarifa megállapításán, mely alapul fog szol-
gálni a kereskedelmi szerződéseknél. A kormány
törekedni fog a vasuti hálózatot kibővíteni és e
előbbi adót fog behozni. Remélik, hogy a vasuti
hálózat kibővítésében idegen tőke is részt fog
venni. Ami a közoktatást illeti, a kormány min-
denekelőtt a főiskolát egyetemmel fogja átalaki-
tani, a népiskolát praktikus alapra fekteti és a
tanítók helyzetét javítani fogja. Nagy figyelmet fordít
a kormány a hadseregre, amennyiben annak szerve-
zetét javítani és mindenekelőtt a hadügyi költség-
vetést szolidabb alapra helyezni törekszik. A kormány
foglalkozik azzal, hogy a kaszárnyákon kívüli katonai
oktatást kiterjessze. Ezek azok a reformok, amelye-
ket a kormány még ebben a parlament ülészekben
szándékozik keresztülvinni, hogy Szerbiának az új
király uralma alatt békés fejlődést biztosíson.

A délafrikai aranybányák.

London, október 19. A *Wernher* Beit által terve-
zett szindikátusnak két millió font sterling tökével
való megalakítása tényre vált. A vállalat célja az,
hogy kihasználják a mostani alkalmat és megvegyék
a délafrikai aranybányák oly részvényeit, amelyek a
tőzsdén a szindikátus nézetei szerint értékükön alul
jegyezteknek, valamint egyéb hasonló kilitással biztató
új vállalatokban résztvegyen. A szindikátus, melynek
igazgatója *Wernher* Beit, korlátozt felelősségű társa-
sággként jegyeztetett be. Az alkudozók, akik a konti-
nensre mentek, hogy a szindikátus létrejötte érdeké-
ben működjenek, sikerrel jártak. *Wernher* Beit egy
fél millió font sterlinget irt alá, a többi másfél milliót
a résztvevő londoni, berlini és párisi cégek jegyezték.

Trustok pénzügyei.

Baltimore, október 19. A *Maryland Trust* Com-
pany részére bírói kezelőt rendeltek. A társaság, mely
nemrégiben 2 millió dollárnyi függő adósságot igye-
kezett felvenni, a legutóbbi üzleti jelentésben 2.215.000
dollár tőkét, 2.437.000 dollár tartalékokat, 587.632
szétosztatlan nyereséget és 5.878.817 dollár letétet
tüntetett ki. Az *Union Trust* Company részére is bírói
kezelőt rendeltek, mely társaság a legutóbbi jelentés-
ben egy millió dollár tőkét, 250.000 dollár tartalékot
és 159.000 dollár szétosztatlan nyereséget mutatott ki.

A storthing megnyitása.

Erisztánia, október 19. *Oszkár* király ma meg-
nyitotta a storthinget. A király által felolvasott trón-
beszéd közli, hogy az összes hatalmakkal tárgyalá-
sokat indítottak *volasztott bírósági szerződéseket* megköté-
se iránt és egyes tárgyra nézve később fognak
tárgyalásokat indítani más hatalmakkal. A trónbeszéd
továbbá annak a reménynek ad kifejezést, hogy a
közös konzuláris ügy szétválasztására vonatkozó tár-
gyalások Svédország és Norvégország között kielégítő
eredményre fognak vezetni.

A cukor vámjá.

Brüsszel, október 19. Az állandó cukorbizottság
ma délu an újból egybeegült több szerződéses állam,
közülük nevezetesen Ausztria-Magyarország, Belgium,
Franciaország és Olaszország cukortörvényhozásának
újból való megvizsgálása végett. A cukortörvényekre
alkalmazandó vámképe és kérdése élénk eszmecserre
tárgya volt, mely lehetővé tette a bizottságnak, hogy
bizonyos, még függőben lévő kérdések tekintetében
megállapítsa álláspontját.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 19. (A *Budapesti Napló* telefonjelen-
tése.) Eladott *buzs*: tiszavideki 78—82 K. 8.25—
8.65 K., marosi 78—80 K. 8.20—8.45 K., tót felvidéki
75—80 K. 7.75—8.25 K. *Ross*: tót felvidéki 6.65—6.80
K., pestmegeyi 6.65—6.75 K., osztrák 6.50—6.70 K.—
Arpa: 7.10—8.50 K., közép-dunai állomásokról 6.40—
7.15 K.; magyar tengeri 6.50—6.70 K.; magyar zab
5.70—6.20 K., válogatott 6.70 K., régi 6.—6.75 K.

New-York, október 19. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben 9.70 (9.80). Októberre
13.82 (13.51). Januárra 9.45 (9.66). New-Orleans-
ban helyben 10.5/8 (10.19/16). — *Petroleum*: Stand white
New-Yorkban 9.10 (9.10). Stand white Philadelphian
9.05 (9.05). Refined in Cases 11.80 (11.80). Credit
Balances at Oil City 1.67 1/8 (1.68 1/8). — *Zsiv*: Western
steam 7.10 (7.15). Rohe és Brothers 7.35 (7.40). —
Tengeri irányzata bányadt. — Októberre —. — (—.)
— Dec-re 50.5/8 (51.1/4). — Májusra 48.— (49.1/8). —
Buzs irányzata bányadt. — Píros ősi helyben 86.1/8
(86.3/4). — Októberre —. — (—.) — Dec-re 86.5/8 (87.1/4)
— Májusra 83.1/8 (84.1/4). — Juliusra —. — (—.) —
Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). —
Kávé: Iair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.5/8). — Októberre 4.9 (4.85)
Januárra 5.25 (5.15). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.70
(3.70). *Cukor*: 3.1/8 (—). — 3.1/8 (—). — 25.75—26.—
(25.50—25.80). *Rész*: 13.— (13.12) (13.— (13.12)). (A
zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 19. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)
Buzs irányzata bányadt. Októberre 81.— (81.3/4) Dec-re
80.1/8 (80.7/8). — *Tengeri* irányzata bányadt. Októ-
berre 43.5/8 (44.5/8). — *Zsiv*: Októberre 6.15 (6.25)
Dec-re 6.22 (6.52). — *Szalonna* short clear 8.06 (8.06).
— *Sertés*hus: Októberre 11.— (11.25). — (A záró-
jelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Elts. Ha eddig nem jelent meg a válasz kérde-
zősküldésére, úgy bizonyára elkallódott a levele. Ez
esetben sziveskedjék megismételni a kérdését. — *L. J.*
Pécel. Legnagyobb sajnálatunkra nem állhatunk e
tekintetben rendelkezésére, mivel a kérdéses munká-
kat állandó hivatalnokok végzik. — *K. D. Nyir-Paja*.
Néven összeérhetetlen a második válaszánál is.
I. B. Helyesen jártak el. Két hét múlva tessék újra
jelentkezni a piébánosnál s akkor állítsák ki a bizonyít-
ványt, hogy az illető a tudományvilágot megta-
gadja. Ezzel a bizonyítvánnyal kell a másik hittele-
kezet lelkészenél jelentkezni. — *H. A. Apostag*. Kőte-
lező a belépés. Sziveskedjék különben Lukács Gyula
uroz, a *Társadalmi Felvilágosító* szerkesztőjéhez (Buda-
pest. Keresési ut 62.) fordulni, készsággal megadja a
kellő utbaigazítást.

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetések

és

Előfizetések

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kürt és Podmaniczky-utca
sarok.
Adler Leona, Lipót-kürt.
Fosch József, Váci-kürt 80.
Öz. Véber Vimosná, Váci-kürt 15.
Feldmann Mórna, Marokói-utca 1.
Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmán, Harmadik-utca 1.
Wedtzenfeld Jakob, Király-utca 1.
Reich Szidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 88.
Schneller Mórna, Dob-utca és Károly-kürt sarok.
Sopronyi V., dohány-nagytőzsde. Keresési-ut 1.
Öz. Hallada Anna, Múzeum-kürt 10.
Szántó Mór, Kezskeméti-utca és Kávin-tér sarok.
Deutsch Julia, József-kürt 50. Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLÉK

Fény a sötétben.

Utam az erdön vitt keresztül,
Reám borult az éjnek árnya,
S mintha mindener ráragadt von
Az én lelkem sötétlő gyásza.

Nem félelemből, csak szokásból
Gyufát gyújtottam csendesen,
S a hirtelen kipáltant fénytől
Úgy elkápráztot a szemem.

S aztán még sötétebbnek láttam
Az erdőt és az éjszákát —
Akáresak lelkem, hogyha rajta
Emléked fénye villan át.

Vértessy Gyula.

† **Eduárd király könyve.** Az angol király az uralkodás gondjai mellett ráér még arra is, hogy az irodalommal foglalkozzék. Könyvet ír, azaz inkább csak szerkeszt portugáliai, oasz, franciaországi és máltai utazásairól. Érdekes azonban, hogy VII. Eduárdnak nincs sok beja az utazások leírásával, mert a a könyvet *Hardine* követ írja s a királynak csak az a dolga, hogy megmondja, miről írjon Hardinge, s milyen képeket foglaljon a szövegbe. Mikor egy-egy fejezettel elkészült a követ, a király ismét munkához lát; gondosan átnézi a szöveget s ami nem tetszik neki, azt egyszerűen kihagyja. Ezek után természetesen, hogy Eduárd király nem igen erőtelt meg magát a könyvirással.

† **A nők paradíszoma.** A statisztika évről-évre konstatálja, hogy Európában a nők száma nagyobb, mint a férfiaké és ez az oka annak, hogy olyan sok leány marad pártában. Sok helyen azonban éppen az a panasz, hogy kevés az asszony. Ilyen hely például Dél-Afrika, tehát azok az európai leányok, akik félnek attól, hogy aggszűzek maradnak, legjobban teszik, ha Dél-Afrikában keresnek szerencsét, mert ott bizony nagy a hiánya a fehérek asszonyoknak. Az angol újságok eleget keseregnek ezen, mert éppen az angolok körében mutatkozik az asszonyhiány. Amennyire megállapítható, a férfiak száma a Fokgyarmaton, Natáiban Oranje-államban, Transvaalban és Rhodesiában összesen 69.900-el mulja fölül az asszonyok számát és ez nagy szó olyan helyen, ahol a fehér lakosság száma megközelíti a 800.000 lelkét. E szerint Dél-Afrikában minden negyedik ember agglégénységre lesz kárthatva, ha ugyan Európa asszonytöbbletének egy része idejkorán ki nem vándorol Dél-Afrikába. A legjobban még a burok és hollandusok állnak asszonyok dolgában. Az angol lapok természetesen tanácsot is adnak a kormánynak, miképpen lehetne megszüntetni a bajt s azt ajánlják, hogy a délafrikai angol gyarmatosítás

érdekében jó volna, ha Albion leányai kivándorolnának s az agglégényi sorban élő brit honfűtársakat kezükkel boldogítanák, mert különben a burok hovatovább még nagyobb túlsulyra jutnak, mint amennyire már eddig is jutottak. Évente legalább 800 asszonyt kellene elküldeni Dél-Afrikába a különbözőket kigyenlítése végett, ami körülbelül egy generáció alatt megjörténhetik.

† **Az udvariatlan bíró.** *Villemesant*ról, a Figaro megalapítójáról józú anekdotát elevenítenek fel a párisi lapok. A szerkesztőt tanának idézték meg. Villemesant pontosan meg is jelent és türelmesen várakozott. Egyik félóra mult a másik után és még mindig az előszobában ácsorgott. Végre megunt a dolgot és belépet a vizsgálóbíró szobájába.

— Ki hívta! — rivallt rá a bíró.
— Hiszen éppen az a baj, hogy nem hívnak,
— felelé a szerkesztő, — pedig már ugyancsak régóta várom.
— Tessék kimenni, majd ha hívom, jelentkeznek!

— Szép, és mikor lesz körülbelül?
— Nem tartozom válaszzsal! Akkor hivatam, amikor akarom! Érti? — kiabált a vizsgálóbíró. — Annyit már tudhatna az ur, hogy a vizsgálóbíró korlátlan hatalommal rendelkezik. Ha Napoleon hereget idézik meg, annak is el kell jönnie, különben zsandárokat küldök érte.

Villemesant ezenközben visszanyerte hidegvérét és a felorlyandó bírónak nyugodtan válaszolt:

— Lehet, hogy a hatalma megvan a bíró urnak, de én az én helyében Napoleon hereget, Algírja kormányzóját, szenátorát és hadosztályparancsnokot mégsem fogatnam el zsandárokkal.

— Nem jól értett; én csak azt mondtam, hogy megtehetném...

— Tudom, tudom, — folytatá rendületlenül a szerkesztő, — én azt teszi, amit jónak lát. Éde Napoleon elfogatásánál mégis kerülnie kell minden föltűnést...

— De hiszen én nem akarom elfogatni, csak...

— És ha a császár meg tudja, hogy én egyik legközelebbi rokonát zsandárokkal vezeteti ide...

— De kérem! kérem! — Hiszen nem...

— Ami engem illet, hírlapírói kötelességem lapom részére megírni az egész dolgot. Miután időm van, ha megengedi, itt írom meg a cikket. *Napoleon hereget elfogatása!* Óriási feltűnést fog kelteni.

A bíró természetesen alaposan megszeppent Villemesant szavaitól és sietett jövátetni udvariatlanságát. Rögön kihallgatta a szerkesztőt és a távozáskor alázatosan hajlongva kísérte ki a félelmes újságíró.

† **A Karagyorgyevicsek címere.** Minden uralkodónak van családi címere s Karagyorgyevics Péter, ahogy a szerb trónra került, rögön megrendelt egy családi címet, amely a minap már el is készült és ugyancsak változatos. Vörös, hermelinnel beszegett

nagy pajzsos két sas áll kiterjesztett szárnyal. A sasok mellett annak a lándzsának töredékei láthatók, amelyet a Nemanics-családból való Milutin király az Anjou-család címeréből vett, mikor ebből a családból való hercegnőt vezetett olárhoz. A pajzs két oldalán egy hercegcő és egy szerb paraszt áll, mindegyik lengő zászlót tartva a kezében; az egyik zászló vadkanfejfel, a másik koronás oroszlánval van díszítve. Mind a két zászlótartó övben ezüst pisztolyt és tört tart és ő-szerb emlékek után tervezett talpazat áll. A talpazat közepéről lefog egy sötétlők szalag, amelyen a Karagyorgyevicsek jelszava olvasható: *Spes mihi primus Deus* (Mindenekfölött Istenben bízom). A címersasok mind egyikének mellén kis piros pajzs s ezen fehér kereszt látható; a kereszt közepén 1804 és négy egymásba font S betű látható. A négy S kezdőbetűje ennek a szerb jelszónak: Számo szloga szerbina szpaszava (Csak egyetértés menti meg a szerbeket). A pajzs fölött Dusán császárnak arany koronája van.

† **A köpködés hatája.** Az amerikaiak sokféle dologról híresek; többek közt arról is, hogy ott a köpködés valóságos nemzeti tulajdonság. Sehol a világon nem köpködnek annyit az emberek, mint teszem New-Yorkban, amit élénken jellemez az, hogy most szigorú törvényt hoztak a nyilvános helyen való köpködés ellen. A törvény szigorát mutatja az az eset, amely most történt. Kétezer dollár pénzbüntetésre ítélték a városi vasut egyik utasát, mert a vonatról leköppött egy arra haldó fejére. Az amerikaiak tudvaleg erősen dohányoznak és még erősebben rágnak dohányt. Ebben a törvényben pedig a legszentebb emberi jogoknak megsértését látják és egész forradalmi tüntetést rendeztek a minap e törvény ellen. Az a londoni lap, amely ezekről a dolgokról ír, elmondja, hogy Amerikában sportot is üznek a köpködésből s a távközpénben éppen úgy vannak közismert championok, mint például az öklívásban.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Osztárk - Magyar Bank. A jegybank állása október 19-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.672.789.000 korona (— 1.612.000 korona). Ércéskészlet 1.459.246.000 korona (+ 3.711.000 korona). Váltótárca 330.426.000 korona (— 214.000 korona). Lom-

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(68)

Amikor fölmerült, ősz haja a vizen uszott és minden szem ránézett. A másik pillanatban megint megjelent a fiatal öngyilkos alakja egy hullám tetején. Halálsápadt arca, melyet saját hollőfelete haja vett körül, az ég felé tekintett. Mintha szeméi egy pillanatra találkoztak volna a kaliforniai milliomm tekintetével. De egy hangot sem adott és meg sem mozdult. Jött egy másik hullám és magasra felvetette és mikor újra le szállt a mélységbe, mind újabb habok csaptak össze a feje fölött és a fiatal özvegy örökre eltűnt a tenger végtelenségében.

Az egész jelenet oly gyorsan történt, Leonard asszony oly hirtelen eltűnt örökre a földi igazságszolgáltatás bosszuló keze elől, hogy a hajón még a vészjelet sem adhatták meg, a hajó gépei egy pillanatra sem lassították járásukat. Betegen és leverten kereste föl a kaliforniai milliomm kajútját.

— Átkozott egy tréfa, — szolt, amint elhaladt Clinker mellett — ily óriási utat megtenni csak azért, hogy az ember megláthasson egy leányt, amint végső kétségbeesésében beleveti magát a tengerbe. De én azért meg fogja kapni jutalmát, úgy mintha az akasztófán lakott volna a leány bátyám meggyilkolásáért. De akármilyen, most már sajnálom szegényt. Valóban merész egy teremtés volt és mily csodaszép volt, amikor a hullámok taraján uszott.

XXXVI.

Bűnhődés.

Amidőn lord Beachville ügyvédje Harden Laura jogtanácsosával a történetekés a borzasztó leleplezéseket közölte és előbe terjesztette a Harden John által aláírt okmányokat és az összes többi bizonyítékokat, amelyek igazolták, hogy miss Munraven mint Harden Frank egyetlen leányját illetik meg Harden John birtokai, Harden Laurának azt ajánlotta ügyvédje, hogy nyugodjék bele az események e fordulatába és fogadjja el a megajánlott feltételeket. Lord Beachville tanácsára ugyanis járulékal nyolczászt sterlinget biztosítottak neki mindaddig, míg Harden özvegye marad. A még fiatal asszonynak nagyon fájt a helyzetében beállt változás, de csakhamar belátta, hogy ügyvédje annál okosabb tanácsot nem adhatott neki és hogy észszerűbben cselekszik, ha gyorsan elfogadja az ajánlatot, mintha ellentállásra határozza el magát, ami sok költséggel jár és amellel semmi kilátása sem lehet, hogy célt ér vele. A fiatal asszony sok megpróbáltatáson ment keresztül életében és belátta, hogy évi négyezer dollár biztos jövedelem nem megvetendő. Ügyvédjét tehát felhatalmazta annak a kijelentésére, hogy Alice igényeit nem fogja megtámadni és hogy az összes alakiságok azonnal elintézhettek. Aztán a két ügyvéd átvizsgálta Harden John dolgozószobáját és csakhamar felfedezték a szökés előkészületeit, amelyeket a szerencsétlen ember hiába tett. Megtalálták a nagy összegeket, azokat is, amelyeket különböző nevek alatt a bankokba letétbe helyezett és számadásai közt azt a nagy összeget is, amelyet Leonard asszony számlájára jegyzett föl és mindez az utóbbi kivételével Aliceé lett.

Megállapodtak abban, hogy Hardenné még három hónapig lakhatik Dansvilleben és e határidő lejártá után vissza kell adni az egész birtokot

a kastélyllyal együtt a leánynak, akit csalárd módon megfosztottak attól.

Eközben Alice felgyógyult és a Beachvilleban kiállott betegség utolsó nyomat is eltűntek arcáról. Ott nem volt vendég a Munraven páron kívül és a lord addig senkit sem akart meghívni, míg le nem csillapodott a feltűnése, amely Alice feltalálása és Harden hirtelen halála következtében az egész környéken támadt. Eleinte Alice szokatlanul érezte magát. De lord Beachville biztosította, hogy még furcsábbban fogja magát érezni, ha majd Londsdalet Herbert neje lesz.

A kis társaságnak gyakran eszébe jutott Leonard Effie és Clinker. Találgatták Clinker fardozásának eredményét és bármennyire megszerették is Clinkert, mégis nagyon szerették volna, ha a fiatal özvegy meg tud menekülni tőle. Így mult nap nap után, a nélkül, hogy valami hírt hallottak volna felőlük. A detektiv megígérte, hogy irni fog Munravennek, hogy mily eredménytelen járt nyomozása. De már három hét is elmúlt azóta, de Clinker nem irt.

Egy reggel, amikor a kis társaság éppen a reggelinél ült, így szolt lady Harriet:

— Éppen az imént kaptam egy pár sor írást a szegény Hardennétől, mellékelve hozzá lady Feather levelét, amelyben arra kéri, közölje vele egyet-mást a szegény Leonard kisasszonyról. Hardenné arra kér engem, ha tudok valamit a fiatal özvegyről, tudassam a grófnővel.

— A grófnő — jegyezte meg Herbert — alkalmasint pénzzavarban van és szeretne még néhány vendéget. Könnyen megszeresheti őket, ha hirdetés tesz közé az amerikai újságokban. De mégis szeretném tudni, mi lett Leonard asszonynyal Remélem, nem fogta el Clinker.

— Clinker rátalált, — szolt Munraven, közben levelet tartva, amelyet épp az imént olvasott el. — Éppen most kaptam levelet, amely-

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza' (Wheat) and 'Egyéb gabonafélék' (Other grains), listing various types and their prices per kilogram.

Table with columns for 'Egyéb gabonafélék' (Other grains) and 'Készlet' (Stock), listing various types and their prices per kilogram.

A határvidékiel folyamán a következő kőteések

Table listing prices for various types of wheat (e.g., Októberi buza 1903, Áprilisi buza 1904) and other grains.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing official closing prices for various types of wheat and other grains.

Délután fél 5 órákor zárult:

Table listing closing prices for various types of wheat and other grains at 5:30 PM.

A budapesti értéktőzsde.

Nagyobb eladások következtében az irányzat lanyha volt s a forgalomba került értékek kedvezőtlenül zárultak.

Előzősde: Osztrák Hitelrészvény 662.50-667.-, Magyar Hitelrészvény 733.-737.-, Jelzálogbank részvény 517.90-518.25, Rimamurányi Vasműrészvény 469.-471.-, Államvasuti részvény 659.50-662.50, Városi Villamos Vasut részvény 815.-319.-, Kereskedelmi bank részvény 2720.-korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Aranyjárdék 118.50-119.- százalék, Koronajárdék 97.90-98.- százalék, Fővárosi kölcsön 98.97-97.25 százalék, Magyar Hitelbank részvény 781.-783.-, Jelzálogbank részvény 516.-517.50, Lezártított bank részvény 455.50, Osztrák Hitelrészvény 660.75-662.50, Kereskedelmi bank részvény 2720.-, Észak-Magyarországi Kőszénbánya részvény 195.-200.-, Salgótarjáni Kőszénbánya részvény 544.-551.-, Újlaki Téglagyár részvény 245.-250.-, Rimamurányi vasmű részvény 469.-, Kőzüti Vaspálya részvény 608.50-610.-, Városi Villamos Vasut részvény 815.00-816.00, Államvasuti részvény 657.50-659.50 korona.

1/4 órákor zárult: Osztrák Hitelrészvény 661.-, Magyar hitelbank részvény 731.-, Lezártítottbank részvény.-, Rimamurányi vasmű részvény.-, Osztrák-magyar államvasuti részvény 657.-, Kőzüti vasut részvény 606.50, Városi villamos vasut részvény.-korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyző: Heremag: lucerna magyar 56.-62.-korona, vörös aprószemű 48.-52.-korona, vörös erdélyi.-korona, vörös búnsági 66.-korona, középszemű 54.-66.-korona, nagyszemű 58.-61.-korona, Disznóészir: budapesti 67.-67.50korona, vidéki.-korona, Táblaszalonna: légszártított vidéki.-korona, városi 4 darabos 57.-57.00korona, 3 darabos 57.50-58.-korona, füstölt.-korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség.-korona, 120 darabos 17.-17.50korona, 100 darabos 19.25-19.75korona, 85 darabos 21.50-22.-korona, azonnaliszál-

lításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.-16.50korona, 100 darabos 18.75-19.25korona, 85 darabos 20.75-21.25korona, Szilva: szlovéniai 18.50-19.-korona, szerbiai 16.75-17.-korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén nagyon kedvező volt az irányzat, mely egészen zártilag teljesen érvényben maradt. A déli tőzsdé nyugodtan nyit meg. A vezetők értékek alváltoztak.

Zárulat csöndes.

Bécs, október 19. (Magyar értékek zárlata) 4% os aranyjárdék 118.25, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsrész 154.75, Magyar vasuti kölcsön ezüstben.-, Magyar keleti vasuti állami kötvény.-, Magyar lezártított- és pénzváltóbank 454.-, Rimamurányi vasműrészvény 468.-, Magyar koronajárdék 97.90, 4% os Magyar földhitel. kötvény 97.45, Magyar hitelbank részvény 730.25, Magyar nyereség kölcsön sorsrész 205.-, Kassa-oderberg vasuti részvény.-, Magyar keresk. bank 2719, Magyar cukoripar 1438.

Bécs, október 19. (Osztrák értékek zárlata) 4% os papírjárdék 100.05, 4% os osztrák aranyjárdék 119.40, 1890-os sorsrész 153.35, Osztrák hitelrészvény 457.-, Angol-osztrák bank 1586.-, Déli vasut 79.-, Dunagőzhajózási részvény 385.-, Dohányrészvény 358.-, Császári és királyi arany 21.80, Német bankváltó 117.30, 4% os ezüst járdék 100.-, 1008 0. Osztrák koronajárdék 100.05, 1894-ik sorsrész 249.50, Osztrák hitelinstitúti részvény 660.25, Unionbank 625.-, Osztrák Länderbank 418.50, Osztrák-magyar államvasut 655.75, Elbavölgyi vasut 416.-, Alpesi bányarészvény 385.-, 20 frank. arany 19.06, Londoni váltó 239.27, Bécsi Tramway Ltt B.-, Bécsi Tramway Ltt A.-, Lapot köcs.-, Az irányzat nyomott.

Bécs, október 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 660.75, Magyar hitelrészvény 73-1, Angol-Osztrák bank 272-1, Bécsi bank-egyesület 483.-, Union bank 625.50, Länderbank 419.-, Osztrák-magyar államvasut részvény 656.50, Déli vasut 79.-, Elbavölgyi vasut 417.-, Északnyugati vasut részvény.-, Dohányrészvény 358.50, Rimamurányi vasut 468.-, Alpes bányarészvény 384.75, Májusi járdék 100.05, Magyar koronajárdék 97.90, Török sorsjegyek 127.75, Német birodalmi márcsa 117.30-117.35, Napoleon'or 19.08.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 19. (Lőszedi tudósító.) A hét nem egységesen kezdődött. Vezető bányarészvényekben történt. Kézpénzváltásról részben nyomást gyakoroltak vasrészvényekre. Ellenben bankrészvények legnagyobb részt zárladtak, de üzletellenül. Általában a forgalom várakozó magatartása volt; Fordok változatlanul. Török értékek szilárdabbak. Vasut-részvények csendeseek. Canada-Pacific New-Yorkra gyengébb. Később az irányzat javult a Laura-kohó részvény emelkedése folytán. A tőzsdéi második fele elején ismét gyenge volt az irányzat montan értékekben történt kézpénzváltásokra utalmóval való pendergálástól aggodalomra. Olasz értékek lanyhák. Záródásban ingadozás volt észlelhető. Magánlezártított kamatláb 3% 9/10.

Berlin, október 19. (Zárlat.) 4% os papírjárdék.-, 4% os osztrák aranyjárdék 101.75, Elbavölgyi vasut.-, Magyar koronajárdék 98.10, Osztrák-magyar államvasut 141.-, Kassa-oderberg vasut.-, Bécsi váltóór 85.25, Magyar vasuti beruházási kölcsön.-, Alpesi bányarészvény.-, Disconto-Commandit 191.50, Általános vállamosági Edison 191.50, Gelsenkircheni 184.60, Laura-kohó 206.25, 4% os ezüstjárdék 100.25, 4% os magyar arany járdék 99.60, Osztrák hitelrészvény 208.-, Déli vasut 16.-, Károly-Lajos vasut.-, Orosz bankjegyek 218.25, 4% os új orosz kölcsön 99.10, Török dohányrészvény.-, Olasz járdék.-, Magyar hitelbank.-, Dynamit Trust 154.50, Harpeni 198.30, Az irányzat gyenge.

Berlin, október 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4% os magyar aranyjárdék 98.10, Magyar koronajárdék 208.-, Osztrák hitelrészvény.-, Osztrák-magyar államvasut 140.90, Déli vasut.-, Északnyugati vasut 216.25, Elbavölgyi vasut.-, Orosz bankjegyek középsz.-, Buschtiehradi.-, Orosz bankjegyek.-, (Último) Lombard.-

Párizs, október 19. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut.-, Új örök konzol 33.-, Egyiptomi járdék 158.95, Osztrák Länderbank.-, Párisi bankrészvény 1116, 3% os francia járdék 98.72, 4% spanyol járdék 92.27, 3% uj törleszthető járdék 672.-, Crédit foncier de France.-, Alpesi bányarészvény.-, 4% 1890. román kölcsön 88.40, Görög kölcsön.-, Váltó Olaszországra 1/8 pari, Váltó Amsterdamra 206.18, Váltó Britszégre 1/8 pari, De Beers 497.50, Chartered 60.-, 5% bulgár kölcsön 412.-, Magyar aranyjárdék 101.20, Déli vasut.-, Váltó Londonra 251.45, Osztrák aranyjárdék 100.80, Török sorsrész 132.25, Meridional vasut 684.-, 4% olasz járdék 163.25, Ottomank-bank 529.-, 3 1/2% os francia járdék.-, Osztrák földhitelintézet 1305, Déli vasuti elsőbbségi kötvény 332.-, 4% os 1896. román kölcsön.-, Dohányrészvény 392.-, Váltó Bécsre 103.95, Váltó német piacokra 121.84, Ric 12.35, East Rand 174.50, Randfontein 61.50, Magyar Jelzálogbank 650.-, Az irányzat bágadt.

Frankfurt, október 19. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 100.90, 4% os osztrák aranyjárdék 101.75, 4% os magyar aranyjárdék 99.60, Osztrák hitelrészvény 208.20, Osztrák-magyar államvasut 141.20, Északnyugati vasut.-, Rustiehradi vasut.-, Londoni váltóór 136.70, Bécsi bankjegyek 212.50, Villamos részvény 204.70, 3% os magyar aranykölcsön 86.10, 4% os ezüstjárdék 100.90, Osztrák koronajárdék 100.55, Magyar koronajárdék 98.-, Osztrák-magyar bank 114.20, Déli vasut részvény 16.20, Elbavölgyi vasut.-, Bécsi váltóór 852.00, Párisi váltóór 811.66, Unio bankrészvény.-, Alpesi bányarészvény 190.-, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arólyamok januárja. Esti forgalom: Osztrák hitelrészvény 208.-, Német bank 218.80, Disconto 191.60, Berlini kereskedelmi bank 158.40, Gelsenkircheni 204.10, Harpeni 198.30, Laura-kohó 236.75, Olasz járdék.-, Hilberna 199.70, Az irányzat gyengébb. Hamburg, október 19. (Zárlat.) 4% os ezüstjárdék 100.70, 1890. sorsrész 154.-, Déli vasut 16.30, 4% os Osztrák aranyjárdék 101.50, Osztrák hitelrészvény 208.15, Osztrák-magyar államvasut 140.70, Olasz járdék 103.10, 4% os magyar aranyjárdék 99.60, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 19. A sertesüzlet irányzata: elhangyolt. A) Húsot sertesüzlet ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban 107-108 fillér, Öreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) fillér, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 113-114 fillér, Fialat közep (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 113-115 fillér, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillér, II. Magyar szedet: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) fillér, Közep (páronként 240-260 kilogramm súlyban) fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér, III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) fillér, Közep (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) fillér, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillér, IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillér, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 116-117 fillér, Közep (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 114-115 fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112-113 fillér.

Serlési lét szám 1903. október 18. napján volt készlet 38.182 darab. — 1903. október 18. napján lehajtatott 814 darab. — 1903. október 18. napján eszállított 904 darab, 1903. október hó 19. napjára maradt készletben 38.092 darab.

Napirend.

Napló: Kedd, október 20. — Római-katholikus: János. — Protestáns: Irén. — Görög-ország: (október 7.) Szergiusz. — Zsidó: Tischnr 29. — Nap két: 6 óra 11 perckor. — Nyugszik: 4 óra 45 perckor. — Hold két: 5 óra 10 perckor. — Nyugszik: 4 óra 42 perckor délután.

A miniszterek nem fogadják. A képviselőház házmágya fogad 11-12-ig. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva d. e. 9 órától délután 1 óráig. Nemzeti Szalon Gszi tárlata nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépő-díj 1 korona. Ipoly- és Eschenh-kidállítás a Múcsarokban nyitva egész nap. Belépő-díj 60 fillér. Meszögadadgi muzeum (Kerepesi-ut. 72.) d. e. 9-10 1 óráig. A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut. 14.) Nyitva délelőtt 10-1 óráig. Belépő-díj 1 korona. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig és délután 3-8-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap 10-től fél 2-ig. A fővárosi könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, kőznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünneppanokon 9-12-ig.

Montenegrói helyiségek a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyierdekek vasút a Pálffy-terrről.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatósg, kereskedelmi szaknyelvtár, tudakozó-osztálya és keleti miniatúra V. kerület Váci-kört 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arisztokratás is eszűzől) a városi iparszarnokban (vasár és ünneppanokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek közötti üzletvezetőség (Magyar kereskedelmi részvényszerűség) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, október 19.

Hazánk nyugati táján az eső az utóbbi 24 órában a legtöbb helyen megszűnt, az ország keleti felében azonban általános volt, és az erdélyi részekben többnyire a 15 mm-t meghaladta. A szelek jobbra élnének és a hőmérséklet aacsonyabb a normálnál.

Európa-nak délnyugati északkeletig magas levegőnyomás zóna terül el, melyet északnyugaton, meg keleten mély depressziók határolnak. Az idő európaszerte borult, hűvös és Franciaország kivételével mindenfelé voltak kisebb-nagyobb esők.

Kidátás: Váltakozóan és igen hűvös idő várható, sokhelyütt, főleg az ország keleti részében csapadékkal.

Vizállás.

Table showing water levels (Vizállás) for various locations (e.g., Duna, Tisza, Körös) on October 19th and 20th, with columns for 'Okt. 17.', 'Okt. 18.', 'Okt. 19.', and 'Okt. 20.'.

